

Domoljub

V Ljubljani, 18. oktobra 1939

Leto 52 • Štev. 42

Kaj ogroža slovenske koristi

Pri izvajanju sporazuma, sklenjenega med Belgradom in Hrvati, zahtevajo slednji, da se prenesejo na banovino Hrvatsko vsi posli iz Belgrada, za katere v sporazumu ni bilo izrecno napisano, da ostanejo še tam. Dobili so širšo zakonodajno samoupravo, kot pa se je prvi hip, ko je bil podpisan sporazum, mislilo.

Pri nas Slovencih pa so se ravno sedaj, ko je prišel čas, da bi utrgali sad našega dvajsetletnega avtonomističnega prizadevanja, pojavili nekateri tako zvani gospodarstveniki, ki pravijo, da bi bila Slovincem tako obsežna samouprava, kakor so jo dobili Hrvati, bolj v škodo kakor v korist. Takole pravijo: »Res je, Slovenci plačamo 200 milijonov več davkov kot bi jih plačali, če bi si davki pobirali povsod pravično po gospodarski moči in po številu prebivalcev. Res je tudi, da uvozimo v Slovenijo letno iz južnejših krajev države poljedelskih proizvodov za 200 milij. din, res pa da je tudi to, da prodamo v jugovzhodne kraje naše države industrijskih in obrtnih izdelkov veliko več, to je za eno milijardo dinarjev.

Kam pojde tudi naš naraščaj, če si bomo s preširoko samoupravo zagradili pot k našim bratom? To so v glavnem pomisleki teh gospodarstvenikov, oziroma zagovornikov sedanjega stanja.

Ceprav so številke pri nas preveč plačanih davkov in k nam uvoženih poljedelskih proizvodov precej nizko odmerjene in one — za iz Slovenije izvožene industrijske proizvode — zelo visoko, bomo vzeli te številke v pretres. Poglejmo, kdo ima od sedanjega stanja dobiček! Še vedno živi pri nas 60% prebivalstva od dohodkov zemlje. Slovenski kmet živi ves čas po vojni iz leta v leto slabše. To dejstvo se ugotavljale in ugotovile že razne ankete, posvetovanja, brošure in celo povesti v knjigah. Včasih so bile glavni predmet naših povesti ljubezen in celo strast slovenskega kmeta do svoje zemlje, sedaj pa da je ravno narobe, ljudje da bežijo z nje. Razlog je čisto enostaven. Kmetijski človek ima še prav tako ljubezen do zemlje, kakor jo je imel prej on in njegovi predniki, toda s samo ljubeznijo ne more obupati in oblačiti svoje družine in preskrbeti sredstva za zadostitev še tako skromnim telesnim in dušnim potrebam. Kratko in malo, naš kmet ni sposoben vzdržati konkurence, ki prihaja z jugovzhoda naše države. Pri nas je treba tako rekoč vsako rastlinico posebej okopavati, opleti, osuti, zemlji gnojiti itd. Na jugovzhodu je zemlja dobra, ni ji treba gnojiti, delo pa opravi stroj. To je razlog, da gre naše poljedelstvo navzdol kljub temu, da

imamo Kmetijsko zbornico, Kmetско zvezo, okrajne poljedelske reforme itd. itd.

Ce bi se z uvedbo slovenske samouprave zgodilo, da bi našim industrijskim izdelkom na jugovzhod države zaprli pot, bomo mi zaprli pot njihovim poljedelskim produktom in naš kmet si bo zopet opomogel.

Sicer pa od tiste milijarde, kolikor da so vredni industrijski in obrtni izdelki, ki jih Slovenija pošilja v jugovzhodne kraje naše države, nam ne ostane veliko. Kapital skoraj vseh industrij v Sloveniji je v rokah tujih neslovenskih kapitalistov, od katerih večina niso niti naši državljani. Ti spravijo dobiček. Naše občine in mesta pa, v katerih se nahaja industrija, imajo od tega razmeroma le malo koristi in še te kmalu ne bo več, če pojde tako naprej. Skoro vsak teden čitamo namreč v dnevnih časopisih tekem zadnjih let poročila, da se ta in ta industrija, ki je imela svoj sedež v Sloveniji, seli v Belgrad. Zakaj tako? Samo zaradi davkov. Že 19. decembra 1937 je pisalo zagrebško trgovsko in gospodarsko glasilo »Jugoslovanski Lloyd«, ko so Zedinjene tvornice stekla preselile glavni del produkcije iz Slovenije v Belgrad, da so se za ta korak odločile edinole zaradi davčne obremenitve v dravski banovini, kjer je davčna obremenitev več kot desetkrat večja kot znaša davčna obremenitev na področju Belgrada. Mesto Belgrad ima izredno privilegirano stališče v Jugoslaviji. Banovinskih davkov tam sploh ne poznajo, vse mestne občinske doklade pa znašajo le 20%. Za vse potrebe, za katere morajo izven Belgrada skrbeti in plačevati banovine, skrbi in plačuje v Belgradu država z denarjem, ki se tam steka iz vse države.

Ce se ta izredni privilegij iz Belgrada ne bo takoj odpravil, bodo kmalu vse industrijske tvrdke iz Slovenije prenesle svoj sedež tja dol, sčasoma pa tudi stroje, pri nas pa bodo pustile zgarano delavstvo občinam v breme. Zgodilo se bo tako, kot se je zgodilo z našo tobačno tovarno v Ljubljani, ki je bila pred vojno največja industrija na naših tleh, saj je bilo tam zaposlenih 2400 delavcev, danes pa le še životari.

Da bi to privilegirano stanje Belgrada ostalo nedotaknjeno in da bi se izognil kapital plačevanju davkov pri nas s prenosom sedeža obratov iz Slovenije v Belgrad, zato svarijo nekateri gospodarstveniki pri nas pred izvedbo širše samouprave, posebno še, ko vemo, da dobivajo prav tisti ljudje kot upravni svetniki raznih centralnih zavodov, in ustanov po težke desetisočake mesečno zato, da se na leto enkrat podpišejo in da dajejo za ohranitev belgrajskih privilegijev razne izjave.

Ce pomislimo, da vseučilišča v Belgradu, Subotici in Skoplju kar sipajo profesorje, pravnike itd., potem smó lahko prepričani, da Slovenci ne bodo dobili zaposlitve na jugovzhodu države.

Naj navedemo samo za primer. Lansko leto je bilo nastavljenih na naših gimnazijah pet srbskih profesorjev zgodovinarjev, čeprav je 32 izprašanih zgodovinarjev Slovencev čakalo na namestitve, nekateri med njimi že več kot pet let.

Nujna potreba je torej, da dobimo Slovenci čim prej tako široko zakonodajno samoupravo, kakor so jo dobili Hrva!

Sedanji privilegiji Belgrada ogrožajo slovensko gospodarstvo, ne pa zakonodajna samouprava Slovenije!

Svobodna Slovenija v močni Jugoslaviji

Gradbeni minister dr. Krek je imel te dni v Leskovcu pri Krškem zborovanje, kjer je povedal, navdušeno pozdravljen, tudi sledeče:

»Mi Slovenci, ki nas vodi dr. Korošec, smo iskreno pomagali in sodelovali pri politiki narodnega sporazuma. Dr. Korošec se je s svojo veliko politično veljavo in vplivom nešteto krat zavzel za sporazum s Hrvati in je v svoji veliki politični modrosti v vsakem odločilnem trenutku našel izhod, ki je pomenil korak in napredek k sporazumu, večji slogi in k večjemu medsebojnemu razumevanju med Srbi in Hrvati, tako da moramo

sklenitev sporazuma, ki sta ga tako srečno zaključila predsednik vlade Cvetkovič in dr. Maček, smatrati kot veliko delo in uspeh modre politike dr. Korošca. Mi v vladi najodkritosrčneje sodelujemo pri politiki sporazuma in želimo samo to, da bi se vsa vprašanja, ki so s tem v zvezi, rešila čimprej, čim pravilneje in tako, da bi bili bratje Hrvatje popolnoma zadovoljni in da bi država ostala močna in srečna.

Medtem pa pri nas naši politični nasprotniki mislijo, da jim je prav sporazum dal povod, da morejo z vsem sovraštvom

(Nadaljevanje na prihodnji strani goraj)

Ojačeni spopadi na zapadni fronti in morjih

Poljske fronte ni več. Dežela je popolnoma zasedena. Na zapadni fronti se vrste praske topništva in letalstva, ki se stopnjujejo. Proti koncu tedna je bilo opaziti večjo razgibanost na nemški strani. Nemci so prevzili iz vzhoda za zapad 20 novih divizij. Francozi so vrgli v zrak mostove na Reni pri Wintersdorfu, Breisachu in Neuenburgu. Megla je ovirala razvoj vojaškega delovanja. Slabe vremenske razmere so zadrževale tudi letalstvo. V ozemlju zahodno od Saarlouisa je nemško topništvo dalje časa streljalo. Francosko topništvo je dobro odgovarjalo. Pehota trpi na obeh straneh mnogo zaradi blata, ki ga je povzročilo slabo vreme. Nemci so pošiljali v ospredje močne patrolne oddelke blizu Perla, toda Francozi so jih brez vsake težave prepodili.

Nekaj drobiža

Neka danska ladja je pobrala iz morja štiri nemške letalce, ki so se po napadu na angleško brodovje morali s poškodovanim letalom spustiti v vodo. — 30 holandskih parnikov s 171.000 tonami blaga čaka v južnoangleških pristaniščih, kjer so jih ustavili zaradi suma, da vozijo blago za Nemčijo. — Angleško mornariško poveljstvo poroča, da je veliki nemški parnik »Kap Nortec« bil sivo prebarvan in da je vozil pod švedsko zastavo. Vozil je iz Južne Amerike volno in drugo blago. Parnik so pred nekaj dnevi ujele angleške bojne ladje, ki love podmornice po južnem delu Atlantskega oceana. — Ameriška potniška ladja »Predsednik Harding«, da je rešila 63 članov posadke angleške tovorne ladje »Heponsopol«. Ladja »Predsednik Harding« je skušala nato priti na pomoč francoski ladji »Emil Miquet« ki je začela goreti. »Emil Miquet« je plul iz Texasa v Le Havre s petrolejem ter je ena največjih petrolejskih ladij na svetu, ki ima 14.115 ton. — Nemški radio jav-

lja, da bo v bodoče Nemčija uporabljala v »Ekonomske vojni« le še samo torpedne rušilce in ne več podmornic. — Mornariško ministrstvo angleško sporoča, da je bil 13. oktober nesrečen dan za nemško mornarico, ker sta bili potopljeni dve podmornici. Angleške vojne ladje so rešile več članov potopljenih podmornic. — Iz Berlina poročajo: 7. oktobra so se vršile skupne operacije težkih in lahkih pomorskih bojnih sil in vojnega letalstva v severnem delu Severnega morja in na zahodni norveški obali. Vojnemu letalstvu, ki je sodelovalo pri teh operacijah, se je posrečilo začeti boj z angleško vojno mornarico in ji prizadejati škodo. Operacije se nadaljujejo. — Po poročilih iz Göteborga je finska trgovinska ladja »Indrac«, ki je pred nekaj dnevi odplula iz Kiela, nujno prosila za pomoč, ker je zadela na mino. Posadka je rešena. — Poročajo, da je francoska eskadra torpedov nalezela na nemško podmornico in jo potopila. Med podmornico in torpedovkami se je razvila borba, v kateri je podlegla nemška podmornica. — Angleški vojni minister je imel te dni v poslanski zbornici zanimiv govor, v katerem je dejal, da je do zdaj Anglija poslala v Francijo 160.000 mož in 25.000 kosov motoriziranega topništva, tankov in oklopnih avtomobilov. Od 160.000 mož je samo 20 odstotkov pešcev, vse drugo pa so letalci in specialisti. Te številke bi odgovarjale 20 nemškim motoriziranim divizijam. — Mehiška vlada je sklenila zahtevati od nemške vlade plačilo pet milijonov dolarjev, katere dolguje Nemčija za dobavljeni mehiški petrolej. Zahtevo utemeljuje mehiška vlada z določili nemško-mehiške trgovinske pogodbe. Če Nemčija tega dolga ne plača, bo Mehika zaplenila nemške ladje, ki so pribežale v mehiška pristanišča. — Z angleško mornarico sodelujejo v Severnem morju tudi trije poljski rušilci, ki so ušli iz poljskih pristanišč med vojno. —

Slika o potopitvi angleško letalonosilke »Courageous«. Slika je narejena po pripovedovanju rešenih mornarjev in predstavlja trenutek, ko se je ogromna ladja prevrnila. Ladja je bila potopljena 17. septembra.

ASPIRIN
TABLETE

v novem
zavitku od celofana

pri prehladu, reumi, hripi in groznici.

Oglas reg. pod S, br. 5839 L. III. 1939.

Maršal Göring je podaril vrhovnemu poveljniku sovjetske vojske Vorošilovu najmodernejšje letalo. S tem letalom se bo Vorošilov najbrž peljal tedaj, ko pojde v Berlin. — Francoska vojna mornarica je do 10. oktobra zaplenila 150.000 ton raznega blaga, namenjenega v Nemčijo. — Norveški parnik »Vistula«, ki ima 1100 ton, je bil torpediran v Severnem morju. — Finski parnik »Indija« je bil v holandske obale trčil na mino in se potopil. — Angleške radijske postaje so se onih večer spomnile nemškega generala von Fritscha, ki je bil ubit pred Varšavo, kjer se je vojskoval kot navaden vojak. Angleži priznavajo pokojnemu generalu, da je bil viteški nasprotnik v svetovni vojni, da pa ne razumejo kako je mogel tak visok general biti zdaj poslan s patrolo v prve vojne postojanke. Von Fritschu so zaigrali tudi staro nemško vojaško pesem v spomin padlim tovarišem: »Ich hatt' einen Kameraden«, češ, da ob pogrebu v Berlinu te pesmi niso igrali. — Tri nemške podmornice so 13. oktobra potopili Anglež, kakor pravi uradno poročilo mornariškega poveljstva. Del posadke so rešili, med drugim kapitana neke nemške podmornice, ki se mu je prvemu posrečilo priti iz potapljačice se ladje. S tem je bila uničena že četrtnina, to je 15 od vsega števila nemških podmornic. — Francoske vojaške oblasti so dale zapretilo za tvornice pri Kempstu, ki leži 18 km od Basela. S tem so povzročile poplavo na nemškem ozemlju in sicer v predelu, kjer se Nemci vse noči pripravljajo za prehod čez Ren. Zaradi zapore se je voda na nemški strani že prav močno dvignila in onemogočila vsako nadaljnje delo za prehod. — 18 nemških bombnikov je 14. oktobra skušalo napasti neko angleško industrijsko področje. Poskus so preprečili takoj blizu obale, ko so se lovski aparati dvignili v zrak in se spustili v borbo z Nemci. Britanski lovci so takoj sestrelili velik nemški bombnik, zaradi česar so ostali nemški bombniki spremenili smer in odleteli nazaj v svoja

(Nadaljevanje na prih. strani sp. 12.)

Vse nemške manjšine se bodo selile

V zadnjih časih naše časopise, da se bodo Nemci preselili v novo Nemčijo ne samo iz Poljske in iz italijanskih delov, temveč tudi iz Romunije in Jugoslavije. Zakaj tako, odgovorjajo nemščini karji slovesno:

Landor Hitler je še od vsega početka postavljal načrt: Nemčija Nemcem, to se pravi, kar je nemškega, spada v nemško državo. To je s svojo Gospodarstvo politično Gospodarstvo Nemčije, Švedske, Španije, Grčije in nemških pokrajin Poljske in Romunije ter posebej tega ozemlja tudi osenja, ki spada v Nemško Italijanski prostor, čim je naseljen z Nemci. To je kraj, kjer so ustanovili svojo ljubeno matično državo. V to namen se je odločil za stalinovo preselitev nemških manjšin, da s tem na eni strani prepreči njihovo nevarnostno preselitev v druge države, ki bi jih preselili za cilj, da zapustijo trajno posest svetovnega kolonialnega prostora; in naseljuje Nemce in odstavljajo ljubljeno državo s tega prostora. Kakor je bilo že poznano objektivno, tudi Nemčija v tem tudi tudi dokazuje svoj mirujočnosti, ker bo s preselitevjo nemških manjšin in juno opredeljuje narodnostnih meja odpravljena sibirski povod za božje spore, ki bi utegnili biti nevarni, ako bi se nemškimi manjšinam kakorkoli krutilo njihove pravice, ker smatra narodov socialistična Nemčija za svojo nalogo in dolžnost, da tudi nad novo Nemce ne gleda na to, kje Erv. Zato bo Nemčija s tem strelila tudi veliko udano mogočini.

Preselitev nemških manjšin iz jugoslovenskih delov pa ima poleg tega tudi še poseben pomen na gospodarskem področju. Res je, da so odnosi Nemčije z Madžarsko,

Jugoslavije in Romunije v vsakem pogledu zadovoljni in Nemčija v tem pogledu nima povoda za žalost. Toda vojne razmere so imele za posledico, da je mednarodna imenjava izgubila kljub obogostrenim prizadevanjem, da ostanejo gospodarski stiki nemškimi narodov. Nemčija tudi svoj ko svoj ostari kupci kmetijskih pridelkov v teh državah. Ker pa se je njez izvor zaradi vojne znatno zmanjšal in je s tem padel tudi dohodek države, s izvozniki etnike od Nemčije kakor od drugih držav zahtevajo plačila v gotovini, to je v denarju, in Nemčija prisiljena, da si te denarje prihrani na drug način. V tem je tudi oni glavnji pomen izselitve nemških manjšin iz teh držav. Njihovo preselitevje, to so posestva, podjetja, obratovanja itd., ki jih ne morejo vzeti s seboj, bo tvorilo nadomestilo za denarje, s katerimi bo mogla Nemčija plačati svoja naročila v teh državah. To preselitevje se oeni na več milijonov mark in si bo tako Nemčija lahko zagotovila preskrbo finca in surovina za dolgo dobo, ker tudi te države niso v položaju, da bi izplačale odškodnino za nemško preselitevje v gotovini.

Kdaj se je odal zadnji poljski oddelek

1. septembra 1939 se je začela vojaka v Evropi s tem, da je nemška armada z vseh strani vikorakala v ozemlje poljske republike. Ki je kljub temu, da se ni bila na vojako zadosti pripravljena in od sobene strani ni dohala pomoči ter je tudi tehnično zelo zaostajala za svojim nasprotnikom, na vseh frontah najala Nemcem hraber odpor. Poljska vojaka bi se še danes Nemcem močno uparala, če ne bi bili Nemci sklenili s Sovjetsko Rusijo pogodbo o delitvi Poljske, kar je imelo za posledico, da je 17. septembra vikorakala v Poljsko rdeča armada na vsej fronti vzhodne meje med Poljsko in Sovjetsko unijo. Zaradi tega niso posamezne poljske armade, ki so tudi pogrešale vrhovnega poveljnika Rydz Smiglyja, ki je še pred prihodom sovjetskih čet zapustil Poljsko in se pridružil predsedniku poljske republike in članom vlade, ki so se umaknili na romunsko ozemlje, misliti na nič drugega, kakor na to, da rešijo čast poljskega naroda in poljskega orožja.

Ko je bila bratka Poljska še svobodna: Straža ob Viali.

to je v denarju, temveč bodo naše prihode na ta način obratnovrnili.

Kar se vse božje usode teh nemških izseljencev, jim je nadaljnji odnos v vsakem pogledu zagotovljen. Ti izseljenci bodo dobili s strani Nemčije popolno odškodnino za to način, da bodo dobili dohodek etnike posestva v področjih, ki najbolj odgovarjajo njihovemu dohodnemu udeleževanju. Kmetovalci bodo naseljeni po vsej in zapad Poljski, kjer bodo tudi obratniki prišli v polnem na svoj račun. Prav tako se trgovci in podjetniki na ta način izkazuje štude, ker bodo prevezli področje, ki je bilo dolej po vsej in sedovskih ozemljih.

Omenem pa se morajo zavedati, da se vse to izvaja v največjem interesu Nemčije in pod vodstvom nemškega voditelja Hitlerja, ki si kaj četa. Zato je nemška vlada prepričana, da bodo pripadniki nemških narodov najširši tudi v teh državah brez obklevanja sledi njenemu ponosu. V poštev pridejo Nemci in Romunije, Jugoslavije in Madžarske. Doleg so vedno disciplinirano sledili vsem navodkom voditelja nemškega naroda in zato ni nobenega dvoma, da bodo tudi zdaj do največje mera izvršili svojo nacionalno dolžnost ter doprinesli k zasluhu Erter, ki se jim to bogato obrestovaja.

oporišča. — 150 nemških letal je te dni napadla v Severnem morju pet angleških vojnih ladij. Nemška letala so metala bombe s strahovitim učinkom, medtem ko so ladje nanje sipale ogenj s protiletalskimi topovi. Vojne ladje so nato odpisale s polno brzino naprej in so pisle v cikcaku. Konec so vojne ladje izgubile proti zapadu, medtem ko so se letala obrnila proti vzhodu. Nemci so pri tem izgubili pet letal. — Nemške podmornice so napadle angleško 21.000 tonsko oklepno »Royal Oak« in jo potopile. V boju so izgubili tudi Nemci tri velike visokomorske podmornice. Angleški strokovnjaki izjavljajo, da obramba sredstva, s katerimi je »Royal Oak« razpolagal, niso tako popolna, kakor obrambna sredstva novejših enot, kajti ta ladja je bila zgrajena pred 25 leti, v letih 1914 in 1915 pa je bila temeljito preurejena po običajni praksi v angleški mornarici, da se ladje popravljajo vsakih 5 do 6 let. Toda potopljena ladja še dolgo ni bila tako modernizirana, kakor je dolgo n. pr. z ladjo »Queen Elizabeth«. Ministrstvo za mornarico še ni sporočilo podatkov o štraju in datumu nesreče. Edino se ve, da vse kaže na to, da je bila ta rezervna oklepna križarka torpedirana, kar nekatere kroge navaja k misljenju, da se je med tremi podmornicami, katere so britanske pomorske sile v tem boju potopile, nahajala tudi podmornica za dolgo plavajo, ki je potopila »Royal Oak«.

Vabimo vse dosedanje naročnike 'Domoljuba' da nam pridobijo novih naročnikov

Kdor nam pridobi pet novih naročnikov, ki bodo plačali naročnino za celo l. 1940, bo dobival sam 'Domoljub' za celo l. 1940 zastonj

Razpisujemo

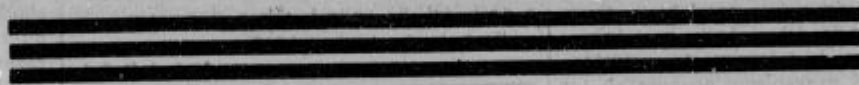
NAGRADE:

**Radijski aparati,
dvokolca,
pluži,
harmonike,
kuhinjska posoda
in razno drugo koristno blago**

500

lepih nagrad

za vse dosedanje in nove naročnike 'Domoljuba'

Povečali smo torej število nagrad kar za približno 200 v primeru z lanskim žrebanjem. — Zrebanje bo pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja **dne 15. februarja 1940**. Do žrebanja bo imel pravico vsak 'Domoljubov' naročnik, kdor bo plačal naročnino za celo leto 1940 do dne 31. januarja 1940

Kdor že sedaj naroči in plača naročnino 'Domoljuba' za celo l. 1940, bo dobival 'Domoljub' do konca tega leta zastonj

Ne pozabite, da rabite v teh časih zvestega prijatelja in svetovalca. 'Domoljub' Vam to hoče biti! Zato ga čimpreje naročite in navdušite še druge. V živahni besedi in v vsaki številki na 2 straneh s slikami Vam bo pojasnjeval vse številne in zanimive dogodke!

Ne odlašajte z naročilom!

Uprava 'Domoljuba'

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za žasnega občana je izvolila našega voditelja dr. Antona Korošca gorenjska občina Begunje.

o Za novega ravnatelja ljubljanske gluhozornice je imenovan dosedanji vrli strokovni učitelj g. Mirko Dermelj.

o Za ravnatelja novoomeške gimnazije je izbran bivši narodni poslanec g. Ivan Dolenc. Čestitamo!

DOMAČE NOVICE

d Skoraj 2000 visokošolcev in visokošolk se je vpisalo letos na ljubljansko vseučilišče.

d Za Slovence slovensko besedilo »Katolički list«, glasilo zagrebške nadškofije, piše o filmih in filmski cenzuri. Pravi, da ima cenzura v Zagrebu namen, da v središču hrvatskega naroda, ki je s svojo kulturo in svojim moralnim pojmovanjem povezan s katoliško cerkvijo, dovoljuje ali prepoveduje film tujega izvora. Potrebno bi bilo, da bi člani te cenzurne komisije imeli dovolj sile v sebi, da bi preprečili vsak film, ki je v nasprotju z moralnimi načeli, ki na njih sloni življenjska sila hrvatskega naroda. Člani teh komisij pa so bili doslej imenovani od bivših režimov ter so dobili tako v roke masoni tisk in filmsko cenzuro. List naglašja potrebo, da se tukaj naredi sprememba. »Zagrebački list« dodaja k temu, da bi bilo treba tudi cenzorja, ki bi pregledoval jezik hrvatskih besedil, ki je nekaj nemogočega. S tem v zvezi bi dostavili tudi mi, da bi bilo dobro, ko si se kdo pobrigal, da bi filmi, ki tečejo po slovenskih kinih, bili ne le npravstveno neoporečni ter umetniško dobri, temveč tudi preskrbljeni z lepim slovenskim besedilom. Lastniki slovenskih kinov bi morali na to misliti, saj jim slovensko občinstvo znosi dovolj denarja v njihove blagajne.

d Kramarski in živinski sejmi so prepevedani na področju celjskega okraja zaradi širjenja parkljevke in slinavke. Sporočamo kot dodatek k sejmom v »Gospodarjuc«.

d Tako je! Trgovski list piše: V nekem časopisu je bil objavljen članek, kako naj se preuredi sedanje poštno poslopje v Ljubljani, da bo ustrezalo svojemu namenu. Tega predloga nikakor ni mogoče odobravati, ker zahteva vsa poslovna Ljubljana, da se za kolo dvorom oziroma pri kolo dvoru sezida nova poštna palača, ki bo ustrezala vsem zahtevam

sodobnega poštnega prometa. Samo na ta način je mogoče poštno vprašanje v Ljubljani res dobro rešiti. Vsaka druga rešitev bi pomenila samo nezdravo polovičarstvo, ki bi tudi veljalo mnoge denarje, ki pa sedanjih težko ne bi odpravilo. Ljubljana daje pošti tako lepe dohodke, da z vso pravico zahteva, da tudi pošta upošteva njene potrebe. Zato naj dobi Ljubljana poštno poslopje, kakor ga potrebuje, polovičarske »flikarije« pa naj se opuste!

d Nova železniška postaja Janžev vrh—Remšnik. V nedeljo 15. oktobra so odprli novo železniško postajo na progi Maribor—Holmec, in sicer Janžev vrh—Remšnik. Prebivalstvo okoliških vasi se je že nad 20 let borilo za to postajo, a brez uspeha. Sedaj je storil bivši narodni poslanec g. Gajšek potrebne korake pri merodajnih oblasteh in tako dosegel, da se je postaja zgradila v dobrem mesecu dni. Nova postaja bo služila zlasti Remšničanom in Vuhredčanom, pa tudi drugim bližnjim vasem. Na tej postaji je tudi

Zahvala

Podpisani Požej Andrej, Studenci p. Trebnje, se upravi »Domoljuba« najiskrenejše zahvaljujem za poslano podporo

1000.— din

katero sem tudi prejel, ker mi je pogorela hiša in obljubljam, da bom detal kotlikor bo mogoče, da se bolj dvigne ugled »Domoljuba« v naši fari. Še enkrat iskren Bog plačaj!

Trebnje, 8. oktobra 1939.

Andrej Požej.

javno nakladišče, ki je bilo odprto kot javno 1. marca t. l., prej pa so morali prizadeti plačevati letno najemnino.

Vojni tovariši, ki so bili skupaj z Josipom Logarjem iz Ljubljane na tirolski fronti in v bolnišnicah od 1915 do 1917, se naprošajo, da sporoče svoj naslov njegovi vdovi Mariji Logar v Ljubljani, Cerkvena ulica 21.

d Licitacije za zgradbo nove pošte v Kranju je minister za gradbo dr. Miha Krek potrdil. Vsa dela je prevzelo domače podjetje Bidove iz Kranja. S prvimi deli se bo takoj pričelo in bo pošta verjetno že letos pod streho.

d Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenik šele potem, ko bo istega zmanjkalo. Pišite še danes trgovski hiši Stermecki, Celje, po novi cenik in vzorce.

d Doma izdelani železniški vozovi so lepši in cenojši. V mariborskih železniških delavnicah bo te dni končan zadnji osebni vagon za bosanske ozkotirne železnice. Delavnice so izdelale sedem takih vagonov, katere je naročilo železniško ministrtvo. Najprej je namočevala naša železniška uprava naročiti nove vagona za bosanske železnice v inozemskih tovarnah. Dobila pa je ponudbe, po katerih bi stal vsak vagon 900.000 din. Zato se je odločila za poskus, da izdela te vagona v lastni režiji v mariborskih delavnicah. Železniški inženirji so napravili načrte in proračun, pa se je pri tem pokazalo, da lahko železniške

delavnice izdelajo tak vagon za 500.000 din, pa si še pri tem zaračunajo dobiček v isti višini, kakor so ga zaračunale inozemske tovarne. Novi vagoni, ki jih je izdelala mariborska delavnica, so najmoderneje sestave, popolnoma enakovredni dragim »Pulmanom« tolikih inozemskih tovarn.

d Pri saprtju ali pri motnjah v prebari vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Frans-Josefa« vode.

d Gojitev paradiznikov v ljubljanski okeleci. Pred več leti so nameravali bolgarski vrtnarji najeti na Barju večji kompleks zemlje, kjer bi uredili posebne vrtove za gojitev raznih poljskih pridelkov in sadežev, tako zelja, paradiznikov, paprike in druge povrtnine. Barjani so se temu uprli. Mnogi strokovnjaki v vrtnarstvu, zlasti delovni člani Vrtnarskega in sadjarskega društva, so nato pričeli s praktičnim poukom okoličanov v vrtnarstvu. Lepi uspehi niso izostali. Na trgu imamo sedaj v jeseni lepo zelje, prav lepe paradiznike in drugo povrtnino. Posebno gojitev paradiznikov se mnogim prav dobro izplača, kajti donaša čedne stotake in ni trud zaman. Na trgu lahko vidimo izredno lepe, zdrave in sočne paradiznike, ki so sedaj od 5 do 6 din kg. Velikanske množine paradiznikov so kupili tudi izdelovalci paradiznih konzerv.

d V borbi za boljši keček kruha. Stavka pristaniških delavcev v Splitu je onemogočila skoraj ves ladijski promet. Ladje prihajajo v pristanišče, ne morejo pa odpluti, ker ni nikogar, ki bi nakladal vanje premo. Pristaniški delavci so namreč zahtevali za svoje delo višje mezde, povrh tega pa hočejo doseči še, izboljšanje svojih delovnih pogojev. Ker se lastniki ladij niso dali omečati, je morala posredovati oblast in sklicati več sestankov zastopnikov obeh strank. Po večdnevni posvetih je prišlo do načelnega sporazuma, le glede delovnih pogojev si še niso edini. Pričakovati pa se sme, da bodo tudi ostala sporna vprašanja kmalu rešena, kar bo v korist našega pomorskega prometa, ki se je po nekaj tednih spet začel oživljati.

d Hrvatske zastave na vojnih ladjah. Posebno proslavo zgodovinskega dne, ko so bile 31. okt. 1918 na vojnih ladjah bivše Avstro-Ogrske izobešene hrvatske zastave, bodo praznovali v Šibeniku. Za to priliko bodo pripravile vojne ladje v šibeniško pristanišče, med njimi tudi nove torpedovke »Beograd« »Zagreb« in »Ljubljana«.

d Ljudski denar naj bo ljudstvu v korist. V sokolski dom v Crikvenici, o katerem so hrvatski časopisi dosti razpravljali, se bo naselilo hrvatsko telovadno društvo »Hrvatski Junak«. Sokolski dom je bil zgrajen pred ne-

Podružnica

Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša (sodnija)

Vam postreže v najnovejšimi modnimi listi. Nudi Vam tudi najnovejše vzorce za ročna dela (kvačkanje, pletenje) in raznovrstne knjige, s katerimi si boste zabavno in koristno krajšali dolge zimske večere.

ZDRAVILNI ČAJ zoper revmatizem, gripo in drugim prehlajenjem

veliko ribje olje za slabokrvne in slabotne otroke ima vedno v zalogi

Apoteka Mr. FON
Kostanjevica na Krki

Med. univ.

dr. Josip Smola

banovinski zdravnik v Kostanjevici na Krki
vedno ordinira od 8 do 12 in
od 16. do 17. ure v občinski hiši

Beseda, vredna velike ljubezni

(Iz »Koroškega Slovenca«)

Materna slovenska beseda! Naša beseda v govoricu, knjigi in pesmi! Nosilka slovenskega duha, odražajočega se v vsem našem živju in bitju! Varuhinja onega bistvenega v naši notranjosti, brez katerega bi izgubili svojo podobo in postali brezoblični in brezdomovinski! Materna beseda, varuhinja naših idealnih, plemenitih stremiljenj, vodnica v svet duha in duše!

Kako je z našo materno besedo? Vsakomur izmed nas je posredovala oživljavačega duha. Po njej se je v nas oblikovala prva naša predstava o svetu okrog nas. Po njej smo se prvič zavedli sebe. Z njeno pomočjo smo se, odtrgani od maternega telesa, spet povezali z materjo, z očetom, z brati in sestrami. Zivo nas je naša materna beseda privezala k naši družini, učlenila nas je v domačo vas,

nam odkrivala lepoto domačije in domovine. ob materni besedi se nam je razkrila velika skrivnost narodne, slovenske družine. Po materni besedi smo prvič stopili pred svojega Stvarnika in izgovorili osrečujočo izpoved: Ti, naš oče, mi Tvoji otroci! Še državo nam je naša beseda posredovala in z njo smo narekovali svojo državljansko zvestobo.

Zato nam je slovenska materna beseda naš najdragocenejši zaklad, naše neizmerno bogastvo, nosilka naše samozavesti, jedro naše slovenske narodne zavednosti, srednica kulturnih in duhovnih vrednot, katere edine nudijo resnične notranje utehe in tihe sreče. Ta materna beseda je vredna naše najčistejše in najbolj goreče ljubezni, naše najvdanejše zvestobe, naše odločne borbenosti in železne discipline.

davnim in je zanj prispevala bivša savska banovina 350.000 din, erikveniška občina pa 60 tisoč dinarjev. Zaradi tega so kmalu po uposlavitvi banovine Hrvatske začeli hrvatski zastopniki protestirati, da bi smela tak dom, ki ga je zgradil prav za prav s svojimi žulji hrvatski narod, imeti v posesti le peščica ljudi, ki nimajo nobene vloge med ljudstvom. Sedaj pa poročajo, da se je stvar razčistila in bodo vsa hrvatska društva dobila v novem domu svoje prostore.

d Premestitev železniških ravnateljstev. Prometni minister inž. Bešlič je podpisal odlok, s katerim je prejšnje ravnateljstvo državnih železnic v Subotici prestavljeno iz Belgrada v Novi Sad. Z istim odlokom je belgrajsko železn. ravnateljstvo premeščeno v Niš.

d Najstarejši človek v Jugoslaviji Matej Mihalja iz Bosanske Donje Dubice ima 300 potomev in je 128 let star.

d 2000 kg težkega kita so ujeli ribiči v bližini Cavtata v Dalmaciji.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda, av posebno koristno tomače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje.

Oct. reg. B. br. 30.471/35.

d Kakor v Sloveniji. Preveč vrst jabolk se goji tudi na Hrvaškem, kakor se je ugotovilo na sodanji kmetijski razstavi v Zagrebu. Razstava ima velik uspeh, čeprav se je mnogi sadovnjaki zaradi Josejeve uši ne morejo udeležiti. Vsega sadnega drevja ima Hrvatska 17 milijonov, brez oljke, oreha, kostanja, smokey in marelic pa približno 10 in pol milijona. Na razstavi je 4500 primerkov raznega sadja iz 75 od 94 okrajev, oziroma iz 16 javnih in 80 zasebnih sadovnjakov, še vedno pa se prijavljajo nove pošiljke vzorcev.

d Nenavadno operacije srca je izvršil novosadski zdravnik dr. Gjurišič. Pred dnevi se je odigral v neki gostilni pretep, pri čemer je dobil Kosta Bugarin sunek z nožem v srce. Ranjenca so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer je zdravnik ugotovil, da ima Bugarin ranjene žile ob srcu in srce samo. Dr. Gjurišič je odprl prani kož, prerezal pljuča, zašil ranjeno srce in ga spet postavil na svoje mesto. Težko ranjeni Bugarin se je čez nekaj ur pre-

budil iz nezavesti in se sedaj nahaja na poti ozdravljenja. Posrečena operacija srca je izzvala povsod veliko zanimanje.

d Zagrebško stolnico so začeli popravljati in obnavljati v njeni zunanosti. Stolnica je sijajno gotsko delo, ki ima stolpe visoke po 105 metrov. Zadnjikrat pa so delno prenovili pred petdesetimi leti. Toda »zob« časa je storil svoje ena zunanjih oblogah iz apnenčastega kamna, da se je mnogo vitkih okrasov prelomilo, poleg tega pa so pare v zraku in žvepleni plini, ki prihajajo v zrak iz dimnikov zagrebških tovarn, razjedli apnec in mu vzeli bleščečo barvo. Sedaj so ob enem stolpu že postavili ogromen visok oder, za katerega so porabili 40 vagonov gradbenega lesa. Prenovitev cerkve sta prevzela dva zagrebška arhitekta. Dela bodo trajala štiri leta. Cerkev bodo obnovili samo od znanj.

VSAK SLOVENEK. VSAK KATOLIK JE NAROČNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

d Jugoslovanski prostovoljci iz Španije. Kakor je znano, je v španski državljanski vojni sodelovalo tudi mnogo jugoslovanskih državljanov, ki so se bojevali na obeh straneh. Dobršen del je bil rekrutiran iz vrst naših brezposelnih delavcev, ki so živeli v tujini. Ko se je državljanska vojna končala, je večina teh prostovoljcev prišla na Francosko, kjer so jih nastanili po raznih koncentracijskih taboriščih. Da bi enkrat to vprašanje

bilo rešeno, se je naša vlada odločila, naj bi se naši državljani vrnili v domovino. Našim zastopnikom na Francoskem je bilo naročeno, naj našim državljanom izdajo predpisane potne liste, da se morejo neovirano vrniti domov. — Zdaj jih je že precej doma.

d Izurjenega cerkvene usmertiča so ujeli. Vlomicla, ki je okradel okrog 20 cerkva v okolici Dubrovnika, so prijeli nedavno orožniki iz Trstena. Na svojem službenem obhodu so orožniki zagledali nekega neznanca, ki si je ogledoval samotno cerkev. Cim jih je neznanec opazil, je začel bežati. Toda orožniki so ga dobili v pest, nato pa se je izkazalo, da so ujeli zločinca, ki je bil v zadnjem letu opleni kar 20 cerkva v bližnji okolici in odnesel zlatnine in raznih cerkvenih dragocenosti za več sto tisoč dinarjev.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Hrvatski voditelji se zavedajo težav, ki jih čakajo. »Hrvatski dnevnik« piše, da so zdaj končane vse uredbe o prenosu delokrogov na banovino Hrvatsko, razen uredba za prosvetni oddelek. Ko bo vse prenešeno, bo banska oblast mogla začeti delati s polno paro ter pri tem čim več storiti za Hrvatsko. Bilo bi pa seveda napačno misliti, da se bo sta nato takoj po Hrvatskem začela pretakati med in mleko. »Hrvatski dnevnik« navaja težave, ki čakajo banovino Hrvatsko: treba bo povečati davke, huda povenjen je napravila silno škodo, splošni položaj v svetu dela velike težave, sedanji preračun bo veljal le še pol leta itd. List naglašja, da bočeje Hrvatli spraviti v službe na Hrvatskem predvsem Hrvate.

p Posebne okrožnice je razposlal te dni na svoje podeželske strankine organizacije predsednik HSS dr. Vladko Maček. V njej ugotavlja, da poteka delo za prenos vseh pristojnosti iz osrednje vlade na banovino Hrvatsko z največjo hitrostjo in v popolnem soglasju z vsemi člani vlade. Dr. Maček ugotavlja, da med njim in predsednikom vlade ter ostalimi ministri ni bilo nobenih sporov, pač pa prevladuje povsod dobra volja in ustrezljivost. Banska oblast v Zagrebu bo kmalu izdelala tudi vse načrte za preosnovo vseh panog uprave, da popravi krivice, ki so jih na Hrvatskem povzročili vsi prejšnji režimi. Ko bo vse to urejeno, bodo volitve v hrvatski sabor.

p To je prava bratska beseda. Na zborovanju v Skoplju je predsednik vlade Dragiša Cvetković naglasil velik pomen sklenjenega

Novo zdravilišče za železničarje

Tudi med železničarji se je zelo močno razširila jetika in postala tudi zanje najnevarnejša bolezen. Ker se bolni železničarji ne morejo iz lastnih sredstev zdraviti, je začela uprava železničarskega Bolniškega sklada misliti na to, da bi zgradila iz lastnih sredstev zdravilišče za svoje bolne člane. Toda to misel je morala opustiti zaradi velikih stroškov, ki so potrebni za drago opremo raznih aparatov, za vzdrževanje takega zdravilišča itd. Zato je stopila uprava v zvezo z banksko upravo. Sklenilo se je, da se dogradi zdravilišču na Goliniku poseben prizidek. Zgraditev in opremo je prevzela uprava sklada sama, banska uprava pa bo prevzela zdravljenje, prehrano in postrežbo, skrb nad vzdrževanjem prizidka

in pa opreme pa bi bila poverjena upravi zdravilišča Golinik. Z zgraditvijo prizidka je omogočeno tudi najrevnejšim bolnim članom sklada, da se zdravijo v zdravilišču.

Uprava je kupila poleg zdravilišča Golinika primeren prostor okoli 12.000 kv. m za ugodno ceno 92.000 din. Predložene načrte je potrdila posebna komisija. Razpisana so bila gradbena dela, ki jih je prevzela gradbena tvrdka Tehna iz Ljubljane.

Stavba je sedaj dograjena v surovem stanju in je dolga 134 metrov. V njej bo prostora za 50 postelj III. razreda in 10 postelj I. razreda. Skupno bo torej 60 postelj. Upati je, da bo vsa stavba in vsa notranja oprema končana prihodnje poletje.

† Kočevski dekan Ferdinand Erker

V petek ob 1 popoldne je v Kočevju po desetdnevni bolezni mirno v Gospodu zaspal župnik, dekan in častni kanonik ljubljanskega kapitelja gospod Ferdinand Erker. Pokojni gospod se je rodil 18. marca 1866 kot sin nadučitelja v Stari cerkvi pri Kočevju. Po končani gimnaziji se je sprva odločil za medicinski

študij, po enem letu pa je stopil v ljubljansko bogoslovje. V mašnika je bil posvečen 19. julija 1890. Njegova prva kaplanska služba je bila v Škofji Loki, kjer je s velikimi uspehi deloval šest let in med drugim ustanovil društvo rokodelskih pomočnikov. Iz Škofje Loke je bil premeščen v Št. Vid nad Ljubljano, kjer je ob splošni priljubljenosti pet let plemenito deloval. Leta 1901 ga je knez Auersperg prezentiral za kočevsko župnijo, kjer je služboval polnih 38 let. Kot najvidnejše njegovo delo moramo omeniti dovršitev in opremo velikostne romanske župne cerkve.

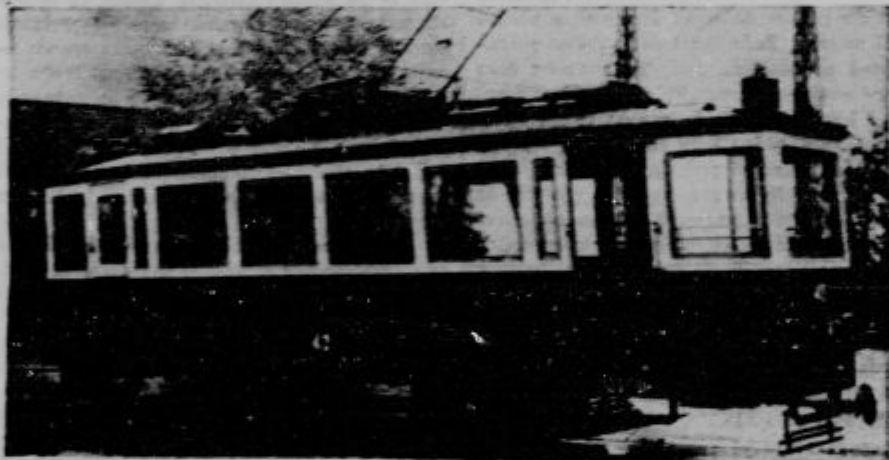
Dobremu g. dekanu naj bo Gospod obilen plačnik!

Notranjčina novih tramvajskih voz.

Predsednik senata dr. Anton Kavcic med razgovorom v Skopju. Desno od njega sedi predsednik vlade Dragisa Cvetkovič.

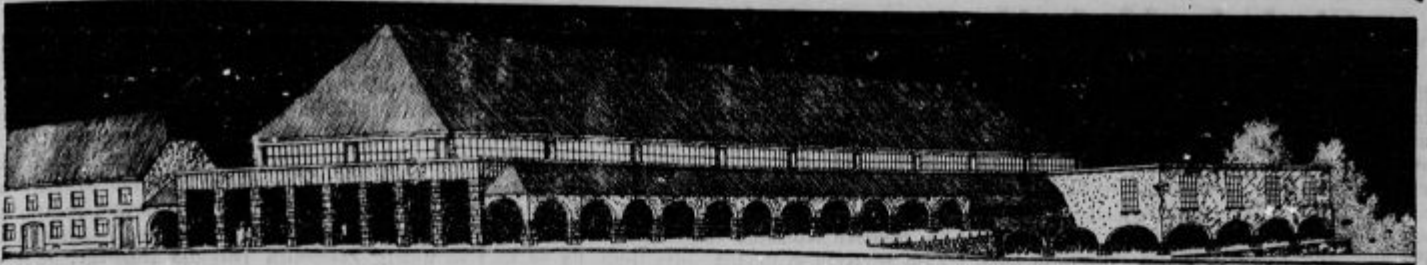

Tramvajška delavnica pri remizi v Zgoraji Šiški je napravila 7 novih tramvajskih voz. Vozovi so zelo lepo in trdno napravljeni.

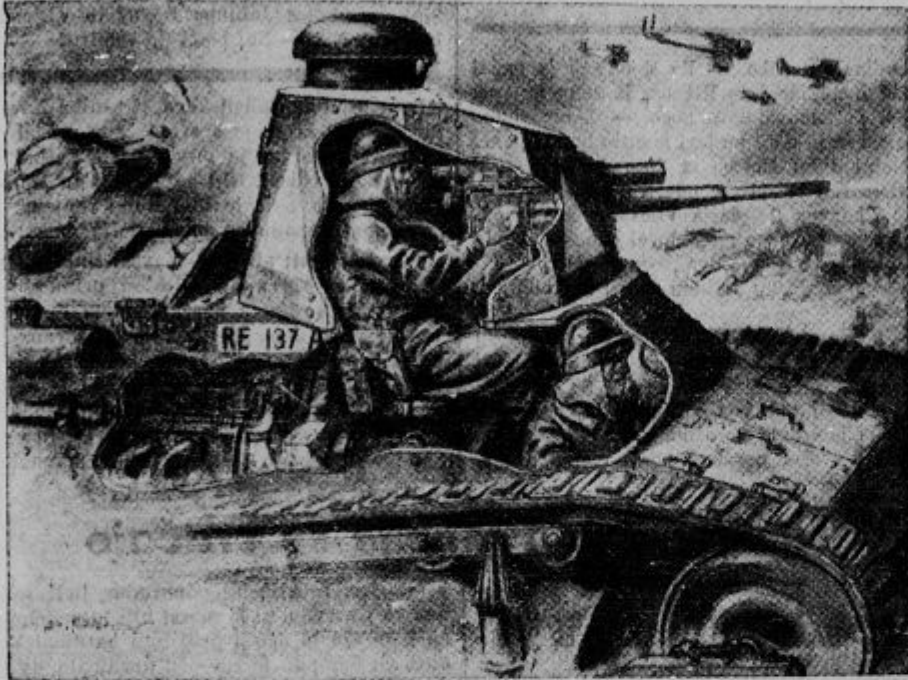

Prisidek za boleznikarje na Golniku dograjen. — Stavba je dolga 143 m in bo opremljena s 60 posteljami.

Načrt nove tržnice v Mariboru.

Slika iz tanka.

Mussolini polaga temeljni kamen za novo rimsko cesto »Via Imperiale«.

Krošnjar je vstopil: »Dobro jutro, gospa, bo kaj kupčije? Tu imam vlasnice, trakove za čevlje, »vinčnike, igle, zaponke...«

Gospa: »Nič ne potrebujem in če se takoj ne poberete, pokličem policijo.«

Krošnjar: »Ravno prav, gospa, tu imam policijske pištalke, pet dmarjev stane ena.«

Šef-urednik nekega lista je poslal poročevalca, da bi kaj izvlekel iz nekega slovečega boksarja. Malo pozneje se je poročevalec vrnil.

Urednik: »No, ste kaj dobili?«

Poročevalec: »Da, oteklo oko in krvav nos.«

Urednik: »To ni za priobčiti. Kaj vam je pa reklo?«

Poročevalec: »To tudi ni za priobčiti.«

V vlaku. A.: »Kako bi vam bilo, če bi, recimo, nenadoma osiveli?«

B. (s klobukom na glavi): »Izborno.«

A.: »Kaj, mar ste neumni?«

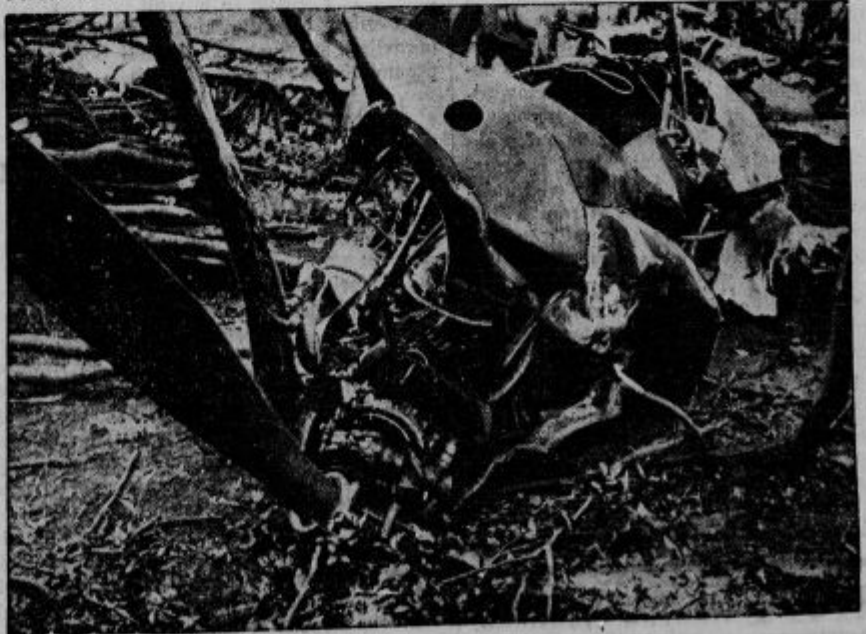
B.: »Ne, plešat.«

Približno kot črka »O« krivonog človek je stopil v krojaško delavnico, da si pusti pomeriti hlače. Krojač je vzel mero, ga ogledoval, meril in meril.

»Nič vas naj ne motijo moje noge, vi napravite hlače ravne, zakrivil jih bom že sam.«

Nemške podmornice so pretekli teden napadle angleško križarko »Royal Oak« in jo potopile. Potopljena ladja je bila dolga 181 m, široka 31 m. Stala je nad 500 milij. din

Razstreljeno bojno letalo na francosko-nemški fronti.

Škof dr. Mahnič o narodni pravici

Pok. škof dr. Mahnič je zapisal v eni svojih razprav sledeče o narodni pravici: Narodna pravica ni nobena domišljija, marveč je utemeljena v naravnem zakonu. Po previdnosti smo ustvarjeni kot družabna bitja in imamo dar jezika. Po isti Previdnosti se je prvotni jezik razdvojil v narodne jezike. Mi imamo neodpustno pravico, da to, kar smo od Previdnosti sprejeli, hranimo, gojimo in izpopolnjujemo. Zato nihče nima pravice, da bi nas pri tem oviral. Kdor bi narodu odrekal

to pravico, bi bil krivičen in bi grešil nad Previdnostjo. — Veja se razraša in poganja iz debla. Tako je naravno narodu, da poganja duševni cvet in izpopolnjuje jezik. Vsak človek ima pravico, da odločuje o samem sebi. Nihče ga ne sme prisiliti h taki omiki, kakršne on noče in četudi bi to bilo zanj koristnejše. Njegove svobodne volje ne krati niti Bog. Zato je sveta svobodna volja ljudi, da se izobražujejo in napredujejo na podlagi svojega, narodnega jezika.

sporazuma, ki je bil sklenjen ravno v pravem času, ko je prišla vojna vihra nad Evropo. Zdaj smo vsi združeni in složni. Priznavam Hrvatom popolno narodno samobitnost, ker so Hrvati prav tako narod, kakor smo narod mi Srbi in kakor so narod Slovenci. Sedaj pa moramo vsi vzajemno delati na to, da bodo vrbovne koristi države varovane.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v ŽKOPJI LOKI
ne ordinira od 16. okt. do 28. okt.

pa Za sporazum se je izjavila skupščina zemljoradnikov v Novem Sadu, češ da je ta sporazum v korist kmetijskega ljudstva kakor države. Slovenski liberalci pa podtalno rujejo proti sporazumu!

pa Gre, čeprav počasi. V komisijo za privrabo prenosna oblasti na banovino Slovenijo je bil imenovan pravosodni ministar dr. Lazar Markovič. Člani komisije so zdaj ministri dr. Krek, dr. Markovič in dr. Konstantinovič, kot strokovnjak pa ji je dodeljen ljubljanski podban dr. Majcen.

NESREČE

na Polena se ga pokopala pod seboj. V tovarni lepence na Sladkem vrhu se je pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postal 33 letni delavec Avgust Novak. Bil je zaposlen z drugimi tovariši pri prekladanju celuloznega lesa, ki je nagromaden v velikih kupih. V enem samem takem kupu, katerega so delavci prekladali, je bilo nad 10 vagonov polen. Naenkrat so se skladi porušili ter so vsa polena zagrmela na Novaka ter ga pokopala pod seboj. Takoj so prihiteli delavci iz tovarne ter so zščeli z mrzlično naglico odstranjevati porušene skladownice, da bi reveža čimprej rešili. Trajalo pa je vseeno celo uro, preden so ga spravili iz te pasti. Poškodbe, ki jih je Novak dobil, so bile smrtno. Pomoč je bila zamaš, ker je imel Novak zlomljeno hrbtenico in zdrobljen prsni koš ter je kmalu po prevozu v bolnišnici umrl.

na Rane nezdode. Ljubljanska bolnišnica je ono soboto sprejela veliko število bolnikov, med njimi tudi precej ponesrečenec. Tako 16 letno Ivanko Rozman iz Tržiča, kateri je stroj za rezanje podplatov zmečkal desno roko. — S češplje je padla 14 letna Marija Anžič, hči posestnika iz Dola pri Ljubljani, in si

zlomila levo roko. — Po stopnicah je padel 22 letni dninar Jože Klančar iz Štepanje vasi in si poškodoval levo nogo. — Z razbeljeno mastjo se je polil po levi nogi in hudo opekel 56 letni Jožef Majcen iz Rožne doline. — V igri in šali je sošolec udaril s prstom v levo oko 7 letnega Božidarja Vilevadla iz Ljubljane in mu nevarno poškodoval oko. — Slamoreznica je zmečkala dva prsta desne roke delavčevemu sinčku Jožkotu Ziliku iz Hlebc pri Lescah.

na Kezelec je zgorel posestniku Jožetu Lombarju iz Sp. Bele pri Preddvoru pri Kranju.

na Uboj policista v Zagrebu. Zagrebška policija je izdala poročilo, da je 12. oktobra okrog 8 zvečer neznana oseba v Rabki ulici

Izseljenci iz Francije se vračajo

Zadnja številka »Novinc« objavlja poročilo družbe sv. Rafaela v Črensovcih o vrnitvi naših izseljencev iz Francije. V njem svetuje izštim izseljencem, ki so še v Franciji, naj se čimprej vrnejo domov, ker je pač negotovo, koliko časa bo trajala vojna. Zdaj je vrnitev vsakemu še omogočena, ne ve se pa, kako bo v bodoče. Če izseljencem še ni potekla pogodba, bodo pač zgubili 10 odstotkov plače, toda naše poslaništvo dela na to, da jim bo vrnjenih tudi teh 10 odstotkov. Mnogi izseljenci so pustili v Franciji vse svoje stvari pri gospodarju in so veseli, da se mogli vrniti domov. Iz Francije se je vrnil tudi izseljenski duhovnik g. Camplin, ker ne more več v redu opravljati svoje službe. Zaradi pomanjkanja prometnih sredstev ni mogel držati sestankov

NOVI GROBOVI

Na Prežganjem je umrl Bazilij de Cecco. — V Kapli pri Sv. Juriju ob Taboru je preminul posestnik Matija Drobež. — V Trbovljah so pokopali gostilničarja in mesarja Jakoba Božiča. — V Mariboru so djali v grob bivšega posestnika in župana v Veličanah 81 letnega Vida Habjančiča. — V Štepanji vasi je umrla zasebnica Terezija Hočevar. — V Ljubljani so umrli: zasebnica Terezija Hočevar, 82 letna Apolonija Jeretina roj. Cerin, Terezija Kranje, uradnica banske uprave Gabrijele Sink, zasebnica Julijana Beguš in Viljemina Finc roj. Nič. — Naj počivajo v miru!

iz zasede ubila policijskega stražnika Novaka Roksandiča, ki se je s svojo ženo vračal domov. Atentator ga je prerešetal s petimi revolverskimi strelji. Bil je na mestu mrtev. Tudi njegova žena je bila hudo ranjena. Po izvršenem napadu so napadalci pobegnili.

na In sopot: alkohol. V vasi Subocka pri Osijeku se je pripetil žalosten primer otroške smrti. Sestletna hčerka kmeta Bojka, ki je bila sama doma, je brskala po šhrambi in naletela na steklenico slivovke. Otrok je iz radovednosti prišel piti in ker mu je najbližje ugajalo, je izpil steklenico skoraj do dna. Seveda je dekletce takoj izgubilo zavest in v nekaj urah podleglo zastrupljenju z alkoholom.

in shodov, zato je bil odpovedan tudi sestanek na Gravellu, ki bi moral biti to nedeljo in na katerega bi moral priti tudi kardinal Verdier. G. Camplin je sporočil kardinalu, da sestanek odpade in mu obenem poklonil lepo izdelan album s slikami Jugoslavije. Tudi Slovenska Krajina je v njem zastopana. Kardinal Verdier se je ljubeznivo zahvalil za pozornost in izrekel svoje obžalovanje, da ne bo mogel priti med naše izseljence. Izrazil je še svoje priznanje pobožnemu slovenskemu narodu in njegovi lepi domovini.

Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoben, ki slato v prah potepta in ne ve, koliko škode si dela.

Zadovoljen narod ni nevaren državi

O odnosih Hrvatov napram Jugoslaviji je »Hrvatski dnevnik« pred nekaj dnevi zapisal sledeče:

Razpoloženje, ki je po doseženem sporazumu zavladalo med Hrvati, je razkrinkalo vse spletke, s katerimi se je skušalo doseči vtis, da bo država propadla, če se Hrvatom nekaj popusti. Danes vidimo vsi, da se odnosi Hrvatov napram naši državi spreminjajo v njen priloog. Kadar bo sporazum izveden v celoti, bodo ti odnosi toliko srčnejši, kajti za nas Hrvate ni država sama sebi namen, marveč sredstvo za doseženje določenih ciljev. Hrvati so bili doslej indiferentni napram državi, v kolikor je nekateri niso celo sovražili zaradi napačnega postopka tolikih nehumanih režimov, ker so od nje prejemali tako malo dobrega, a toliko slabega, da se iz takega postopanja ljubezen ni mogla roditi. Danes pa

se to razpoloženje menjava, ker imamo Hrvati v tej državi zagotovljen boljši položaj, pa bo naša skrb, da se ta položaj še izboljša. Naše razpoloženje napram državi ni bilo tedaj odvisno od nas samih, nego od postopanja onih, ki so odločali o njeni politiki, kar bo tudi v bodoče tako. Mi imamo danes v tej državni skupnosti nekaj, kar nam je drago, za kar je vredno delati in kar smo pripravljene tudi braniti, če bo potreba. Kakor hitro se je pričelo napram nam postopati kakor z ljudmi in kakor z narodom, nismo zato ostali gluhi. Pa ne bomo gluhi tudi na nadaljnje znake dobre volje in razumevanja. Z dejstvo samo, da se je ugodilo zahtevam Hrvatov v zelo kritičnem času, ko je Evropa stala pred krvavimi zapletljajmi, je jasen dokaz, da državi ne preti nobena nevarnost od zadovoljnega hrvatskega naroda.

VINA vam nudi centralna
vinarna Ljubljana
v svoji posodi najugodnejše.

RAZGLED PO SVETU

Kako je na Kitajskem

Vojna ki že dve leti traja med Kitajsko in Japonsko, je povzročila splošno obubožanje pri obojnih. Na Japonskem nalagajo ljudstvu vedno nova bremena in omejitve. Na Kitajskem cene stalno rastejo, ker je dežela skoraj popolnoma odrezana od morja. Vrednost denarja pada skoraj enako v obeh deželah.

Vojne izgube so na obeh straneh zelo velike. Japonci so sorazmerno izgubili še več ljudi kot Kitajci, ker so njihove čete neprestano izpostavljene manjšim kitajskim napadom. Tudi bolezní se močno pojavljajo. Kljub temu pa obe stranki kažeta voljo, da nadaljujeta vojno, četudi se opaža v japonskih denarnih in gospodarskih krogih neka utrujenost. Kljub navideznim vladam, ki so jih postavili Japonci v Pekingu in Nankingu, je še vedno odločilna Čangkajškova vlada v Čunkingu. Odpad Vančingveja, proti kateremu je vsa kitajska javnost, ni nič spremenil položaja. Kot pravijo najnovejša poročila, so se zdaj začele sovražnosti znova v večjem obsegu. Japonci želijo čim prej končati vojno. To pa seveda ni samo od njih odvisno.

Položaj je v obeh delih Kitajske nadvse žalosten. V še svobodni Kitajski so mesta in vasi izpostavljene neprestanim japonskim letalskim napadom, v zasedenih delih pa so stalni spopadi med Kitajci in Japonci. Zmedo pa pridno izrabljajo orožarje tolpe roparjev.

Misijonarji junaško vztrajajo na svojih mestih in velikodušno pomagajo vsem, ki so potrebni pomoči. Za to plemenito delo žanje-

jo obilo priznanja. Kitajske oblasti priznavajo soglasno, da se misijonarji niso nikdar mešali v politična vprašanja. Svojo skrb posvečajo le šolam, bolnišnicam in spreobračanju duš. Podobno priznanje so jim dale tudi japonske oblasti. To velja seveda samo na splošno. Posamezni misijonarji imajo tudi z oblastmi velike težave in sitnosti.

KATOLIŠKA CERKEV

s Po misijonskem svetu. V Wašingtonu v Ameriki je imelo dijaško misijonsko društvo, ki nosi naslov »Misijonska krščanska vojska«, svoj 11 letni zbor. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1924 in šteje danes 996 misijonskih krožkov s 59.000 člani. Vsi ti člani so dijak raznih višjih in visokih šol. — Letos se je prvič zgodilo, da je apostolski delegat za Kanado, nadškof Antoniutti, obiskal najsevernejše misijone na svetu. To so milijoni, ki jih vodijo misijonarji iz družbe oblatov Brezmadežne v najsevernejših delih Kanade. Apostolski delegat je izvršil svoje potovanje z letalom. Na pot se je odpravil 4. julija, vrnil pa se je proti koncu avgusta. Brez letala bi teh ogromnih razdalj ne mogel premagati niti v dveh ali treh letih. Obiskal je vseh pet vikariatov med Indijanci in Eskimi. Apostolski delegat je povsod opazil, s kakšno gorečnostjo se trudijo misijonarji za duše. Misijonarji so izmed 74.000 severnih Indijancev pridobili za sv. vero že 44.000. Še težje je misijonsko delo med Eskimi, toda tudi tu so doseženi

lepi uspehi. Več kot tisoč Eskimov je danes katoliških. To je veliko, če pomislimo, da je bilo prvih 12 Eskimov krščenih šele 1. 1917. Mnogi so bili mnenja, da so ti ljudje sploh nedostopni za krščansko vero. — Na otoku Madagaskarju v Afriki je umrl zaslužni 88 letni misijonar Jožef de Villèle. Na otok je prišel 1. 1890 in ga ni od tedaj nikdar zapustil. — V Tamarivi na otoku Madagaskarju so praznovali letos 50 letnico znanstvene opazovalnice, observatorija, katerega so ustanovili jezuitski misijonarji leta 1889. — 40.000 otrokom je podelila sv. krst gospodična Mary Hubrich s svojimi kitajskimi pomočnicami v Vučanku na Kitajskem v času od decembra 1934 do julija 1937. Poleg tega so v tem času oskrbovale še 486.166 bolnikov in napravile 104.994 obiskov bolnikov. Gospodična Hubrich je bila prej bolniška atrežnica v Čikagi v Ameriki. — Pri mestu Alexis-hafen na Novi Gvineji so se z letalom ponesrečili trije misijonski duhovniki iz Družbe božje Besede.

NEMČIJA

s Zelja po miru. V Berlinu se je te dni kar naenkrat razširila vest, da je angleška vlada odstopila, da je odstopil tudi angleški kralj in da je padla francoska vlada ter da je bilo sklenjeno premirje. Ves Berlin je tej vesti verjel in v gostilnah ter trgovinah so začeli že dajati brezplačno pijače in darove, ko je potem prišlo trdo iztrenjenje. Vest je pokazala, kako zelo si berlinsko prebivalstvo želi miru.

SLOVASKA

s Kaj hoče Slovaška od Poljske? Slovaški tiskovni urad objavlja sledečo vest: »Nekateri jugoslovanski dnevniki so objavili vest,

RAZNO

Kraljičino godovanje. Angleška prestolonaslednica je nedavno praznovala svoj 12. rojstni dan, s katerim je stopila v angleško javno življenje. Tako majhna, pa se mora že zavedati svojih vladarskih dolžnosti! Oče, kralj Juri, jo je lepo po domače vzel na kolena in ji v resnih besedah razlagal pomembnost novega življenja. Prvič je prejela sedaj brzoglavne uradne čestitke iz vseh koncev sveta, kjer ima Anglija svoje posesti. S tem jo vsi dominioni uradno priznavajo za postavno naslednico kralja Jurija, za bodočo kraljico največjega svetovnega cesarstva.

V Kalifornijo je letel, pa pristal na Irskem. Američan Corrigan je pred tedni zasedel staro letalo in hotel preleteti progo Newyork-Los Angeles. Letalo je imenoval staro škaflo, ker ga je kupil za barih 900 dolarjev. S seboj ni vzel ne radioaparata, ne padala in ne čolna. Ko se je dvignil s svojo škaflo od tal, so začudeno ugotovili, da je izbral nasprotno smer. Po 28 urah

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Sušmelj

Slike in tromesečne kronike s naših krajev.

»Ce bi imel gnojničo jamo, bi se zelo poznalo na njegovem gnoju. Glej,« je kazal na kup pri hlevu, »samo listje! Suho je, gnojnica se pa cedi na cesto!«

»Saj bol« je rekel Liker.

»Škoda se dela cesti in njemu!«

»Saj bol« je otresel Liker.

»Povedal sem mu pa! Za vse ima oči, za Janeza pa ne! Kaj pa je, če ima njegovo sestro. Paragraf je paragraf in je za vse enak paragraf,« si je mislil.

XXXII.

Srnjak pod Golakom.

Suša je segala že po mlakah v gozdu. Za Golaki je bil kal prazen, za Badnjem so bile v črnem blatu na dnu samo še listje in golovice. Brozga je zadobila za tohlo usmrajani duh. Pri Kaličih je bilo nekaj vode samo še v velikem kalu, druga dva sta bila suha, da je bilo blato na dnu trdo kakor rog. Pri Rovni se je videl na dnu pesek, ki so ga nalivi sprali s ceste. Voda je bila v črnem blatu in živalskih odpadkih temno zelena. Nad njo so krilili kačji pastirji ter se zaletavali v ločje in vejevje ob kraju. V grmovju je žumela belouška in sršen je brnel na cvetoči kompavi, kakor bi pihal v zamušeno trobento.

Sonce je pripekalo in žgalo, da je grela tudi v. senci. Dolge mladike mladega bukovja so se klanjale smre-

kovim mladikam, ki so ošabno štrlele v zrak. Okoli bukovega grmovja je bilo vse popaseno, kakor bi požgal.

Izza Golakov je prišel stari Ciza in je povedal, da so se izgubile telice. Prejšnji dan da jih je pustil za Malim Golakom in drugi dan jih ni mogel več najti.

»Za vodo so šle!« se je glasila sodba.

»Saj je še nekaj vode v Črni dragi!« je majal Ciza z glavo. »Da jih ni kdo gnal. Zmerom se kdo klati za Golaki. Kaj mu pa je, če jih odžene v Tribušo? Zmeni se z mesarji in mešetarji, pa v Tribušo. Prej so v klobasah kakor doma in še plačati jih morali!«

To je šlo gospodarjem v lase. Sklenili so, da jih morajo fantje iti iskat. Francetu so naročili, da preišče južno pobočje Velikega Golaka od Medvedjega in Kališkega vrta do Badnja. Če je živina iskala vode, mora priti h Kaličem. Zato je preiskal grmovje in ravnice okoli Kaličev. Golorok in poten je prišel po ozki stezi na Stanišče. Prav konec Stanišča je šla preseka z Badnja na Medvedji vrh. Velika ravnica Stanišče še ni bila pokošena in trda sivka je škripala pod čevlji kakor žima. Ostra kompava je bila že ovela in zatemneli cveti arnike so se žejno zibali v vročini, ki je trepetala nad senožetjo.

Na drugem koncu Stanišča so bile soline za srne. France je dobre vedel, kje je v zemlji zabor, ki je bil zdaj poln suhega umazanega listja.

Otri si je čelo in poslušal.

Pod Golakom je lajal srnjak. Ogorčeno plašno so se razlegali njegovi klici po velikih kraških jamah in motili veličastni mir, ki je vladal v teh širnih prostorih. Njegovim klicem se je odzvala kakor rjava pega nad zelenjem krožeča kanja... Drugače je vladal vsepovsod mir, božji mir. Mogočne bukve so se rahlo majale in svetlikale v soncu, visoke, stare, z belim mahom posute smreke so se zibale kakor osamelí sivi starci. V čisto modrina

Anglija zahteva jamstva za varnost v Evropi

Na Hitlerjevo ponudbo za mir, je angleški ministri predsednik Chamberlain v parlamentu dejal, da se je angleška vlada s Hitlerjevo ponudbo posvetovala z vladaми dominionov in s francosko vlado in da odgovarja na podlagi teh posvetovanj. Najprej pa mora razločiti stanje, iz katerega se je odločila Hitlerjeva ponudba. Vato je opasal Chamberlain upodobitvo dogovorov pred vojno in naglasil, da ni šla Anglija v vojno zaradi nobenih materialnih razlogov, temveč da namerava koncu nastiti nad nacionalni narodi in da zavladati med narodi svet zaupanje na podlagi spoštovanja sprejetih obveznosti. To pa je bila dolžina tudi v dohodih lastne varnosti.

ker bi bilo nemogoče, da bi vsake pet leta doživljali nove vojne nesvarnosti. Chamberlain je dejal, da se zaveda, da bo vojna ustvarila čisto nove razmere in da se bo po vojni naskakaj spremenila, zaveda se tudi tega, da bo vojna zadala težke udarce premagancu in magovancu, vendar ni druge poti, kakor da vodi Anglija sedanjjo vojno naprej do konca, ker sedanjji nemški vladi ne more zaupati. Če hode Nemčija v resnici mir, potem mora i danjšji doznati svojo dobo vojsko ter dati jamstvo za varnost v Evropi. Če tega jamstva ne da, je mir nemogoč. Chamberlainov govor je bil sprejet z velikim občudovanjem vsaj parlamenta.

Poljska bo spet vstala

Prvi predsednik poljske republike Paderewski je nastopil poziv na svoj narod, v katerem pravi:

»V važnem trenutku svetovne zgodovine, ko poljski narod daje brezprimerno dokazne svojega junstva, ga pozdravljam s krvavim srcom, zadovoljen ob njegovem nadranju, zaupajoč v Boga in Njegovo pravilnost. Pred očmi vseh civiliziranih narodov se drži slika Poljske, brezmadežne žrtve sile, ki je Poljsko križala. Grmenje topov, treskajoče eksplozije bomb, ki jih mečejo sovražni bombniki na naša cvetoča mesta in mirne vasi, spominjajo na trde udarce mučeniškega orodja, ki so odmevali pred 3000 leti na Golgoti. Kri nedolžnih žrtv teče v potokih, kot nekakaj kri našega Gospoda za odrešenje sveta. Zares, Poljska je stopila v njej valjeno voj-

na, da reši ves svet, krščanstvo, kulturo, svoboda, osebnost dostojanstvo in čast Sloveca. Poljska se je protivojno žrtvovala in izpolnjuje še enkrat svoje zgodovinsko poslanstvo, da je obramba proti barbarstvu, ki hode nvojevati svet. Dan zmagaje v bližnji ali v daljni bodočnosti. Bog sam to ve, toda Poljska bo spet vstala...«

Govor po radia, namenjen Amerikim Združenim državam, bo imel v kratkem belgijski kralj.

Predsednik češko-slovaške vlade v Londonu bo dr. Beneš, tam se ustanovi tudi češko-slovaška vojska.

Nad en milijon prebivalcev ima sedaj Praga.

da bo dobila Slovačka s pogodbo meje na črni poljsko-slovaški meji pod svoje okrilje ali 600.000 Poljakov. Ta vest ni resnična, ker slovaška vlada tega še sedaj ni zahtevala. S sklopiem zveza veleposlanikov z dne 28. julija 1939 je Slovačka ingruhila na črni 50 katastrofičnih jutur semlje, kjer je postovalo 14.000 postovalcev, na Spoiu pa 30.000 katastrofičnih jutur semlje i 9000 voščovalcev. Jeseni leta 1938 pa so Poljaki vsteli na Jasovnu 215 kvadr. km semlje i 1934 postovalci. Ker gre v teh primerih za izključno slovaški človek, je slovaška vlada še v začetku septembra le imenovanje kraje zasledila in Nemški predsednik, da se ji vrnejo. Slovaška vlada ni stavila dobitnih drugih pogovorov.

FINSKA

Isjava finskega zunanjega ministra. Z odločen na svetovske zahteve, je finski zunanji minister izjavil tudi sledeče: »Kaj hodo že ruske želje kakršne koli, naše stališče je jasno. Mi se držimo ravnost severnih neutralnih držav in svoje brezposojne neutralnosti ki smo jo tudi stalno razglasili. Nas nihče ne ogroža. Ne iščemo nikakih koristi ter se tudi ne bomo pridružili nobeni skupini velikih sil in nobeni zvezi. Edina naša želja je, da živimo v miru z vsemi in da ostanemo čim dalje proč od vseh sporov.«

39 komunističnih poslancev so zapeli v Franciji.

Viti en Francez je ni bil njet na zapadnem bojišču.

Nepod na Finsko bi bil napad na ameriško neutralnost, izjavljajo ameriški listi.

Novi avstrijski kancler Seisak leži na smrti postelji.

neba se je drgal Veliki Gotak. Kakor velika senena kopa, obložena s kamenjem, da veter ne odnese ruja. Svetovna palina je stala pozabljena na vrhu kakor obdelo znamenje.

Velika preseka je bila kot široka zelena cesta in visoko drevje za desno in levo, kakor bi šla mimo procesija. Hahat je s svojim valjivim vojem polnil ozračje, praprot je rahlo sumela, vmes se je čutil voaj suhega listja in preperelih vej. Srnjakov glas je Francetu pognal se tisto kri v lice, ki je še ni bila hoja pri vročem soncu. Srnjak! Ali si kdo more za gorakega fanta misliti še kaj večjega in višjega? Srnjak! Ze mlad pastirček, ki mu je gošča razparala sravjo v krpe, obstane sredi svojega najhujšega bega. Srnjak! Kdo ga je že siljal? Zamolklo in hripavo laja, kakor bi skozi morje. Obstane nad skalo in panjnim in laja. Dvakrat, trikrat, potem pa v beg, da se srazo rjavo megli med drevjem. Ce je na polni grm ali skala, ja preskoči v vihuri. Lahko in rahlo kakor pero v vetru. Kdor ga še ni videl, ne ve, kaj je rjava megla med drevjem.

Tisti hip drevje obstane in ne silišš ne vetra v vrhovih in ne vidiš, kako se majoje veje, samo rjavkasta megla plava in beži med drevjem, za njo šumi listje, pokaže vevice in se protijo kamenčki.

Srnjak!

France ni gledal Golaka, ki so se mu skale blestele na čelu kakor svetel poročan. Ni videl Stanišča, ne kompave, ne sirke, ne arnike. Za hip je pozabil, da mu je stari Ciza naročil, naj preišče svet od Medvedjega vrha, Kaličev in južno stran Golakov. Za hip, pravim, ker je tisti hip podušal srnjaka. V jamah je odmeval srnjakov čna, kakor bi se nekdo grozil v vročem dnevu, še divji gotobi se se nekje splašili ter preleteli Stanišča.

France ni siljal korakov za seboj, stal je za bukvo in strmel za glasom, tudi ni siljal, kako je zavreščala bolna ter sfrlotala z visokega bukovega debela.

»Pa ste tak? je zavpil glas za njim. »Da sem le dobil!«

France se je ozri in prebledel.

Siogi je oprezno stopal in drjal puško predse. Ustavil se je za grmom; samo cev je bilo videti iz gošče.

»Puško sem!« je dejal.

»Kakšno puško?« je zarohnel France.

»Svojo!« je nadaljeval Siogi.

»Ali se vam blede?« se je ostro zasmel France ter se odmikal. »Palico sem imel. Da, palico!« je stopil nazaj.

»Tam stoj!« je drjal gozdar puško.

France je videl cev iz grma! Kuhalo ga je, da bi se razletel. Videl je Sioga, kako stoji za grmom ter drži puško v rokah. In samo pritisne pa sproži. Ali moreš proti strelu z golo pestjo?

»Zdaj bo obračun za Caven!« ga je streslo. »Čudno!« se je zasmel na glas, dasi bi ga najrajši sgrizel. »Čudno! Tu naj hodim, trgam borovnice in gledam bolno, ko leta, srnjak pa pod Golakom! Ce bi imel puško! Cakam naj koga, ki me zasači in pravi: »Daj puško! Res čudno in mislite, da bi bilo vredno mene!« se je spet zasmel. »In kakšen srnjak, pravim. Kakor veliko tele! Pet metrov pred menoj je planil v grmovje,« se je lagal.

»Kar zamajalo se je, ko je pihnil v grm. Zdaj se pa grozi in ozira nazaj. Skoraj bi ga z golovico. O, če bi imel puško, bi nikogar ne čakal v borovničevju in tudi ne na preseki, še manj pa na Stanišču, kjer vidite na ravni še miš. Hodil sem za jalovkami, ker so nekam šle za vodo.«

je pristal znamenje v Kiflociji na — Irskem. Ko je stopil na nemans tla, je imel pri sebi kilek čokolade, star popl iz sukna in 11 dolarjev. Presenečen — vsaj zavedeno — je razdal, da je preletel v Evropo in tako postal junak Oceana. — Domala bi ga bili na Irskem zapeli, ker ni imel s seboj nobenih listin. Zaplenili pa so njegovo letalo in mu vneli za mesec dni dovoljenje za polje. Dobilga v Americo je modrica navdušeno sprejela, četudi nihče so more verjeti, da bi bil slučajno zašel preko Oceana v Evropo.

Ne greh, le smota. — Boljša gospa kleči pri spovednici in je zelo skopana. Na kooce jo spoveda. Na kooce je vpraša: »Ali niste morda še česa pozabili?« — Ona: »Oh, da, prečastiti! Tudi greh nezimernosti mi tebi dala. Vsih večer sem stala pred ogledalom in občudovala svojo lepoto.« Spoveda greh je malo počela in pravi: »Pomirite se. To ni bil greh, to je bila le smota.«

V USA Evi dandane 6.871.000 oseb nad 65 let starih, ki so upravičene do starostne pokojnine.

prijazna z vsakim, zato je bila povsod priljubljena. Bila je lepa, a občasnosti in hipspanja ni marala. Dosti ženinarov se je oglašilo za njo, pa jo je nebeški Zenin poklical k sebi. Dekleta so ji prinesla veliko roš in vencev, mnogo ljudi jo je prišlo kropiti od blizu in daleč in jo spremilo na pokopališče. Bog vsem plačaj! Rajni Alojziji daj ljubi Bog večni mir in naj ji svetl večna luč!

Jeserka. Na praznik Kristosa Kralja 29. oktobra bo priredil fanovski odsek s sodelovanjem dekljskega krojka svojo prvo telovadno akademijo. Vsa sosednja bratstva društva vabimo, naj ta dan z obilno udeležbo pokažejo svoje bratstvo. Dobrodošli!

Komenda. Dne 4. oktobra je v Suhadolcu umrl v starosti 73 let Jožef Peterca. Bil je veren mož, Bog mu bodi milostljiv sodnik. — V petek 13. oktobra pa je poklical Vsemogočni k sebi Alešev mamo iz Suhadolc v starosti 65 let. Pokojna je mati naših dobrih prosvetnih delavcev, našega občinskega odbornika Franca Petelinčarja. Svoje otroke je vzgojila v pravem krščanskem duhu. Bila je rvesta naročnica Slovencev in drugih naših krščanskih listov. Ohranimo jo v trajnem spominu. — Na isti dan, 13. oktobra, pa je umrla na Bregu samaka Marijeta Kern. Bila je prav tako verná in dobro krščansko dekle vse svoje življenje. — Naj počivajo v miru!

Mekine. Prosvetno društvo uprizoni v tej sezoni prvo igro v nedeljo 22. oktobra ob pol 4 popoldne, namreč 5 dejansko narodno igro s petjem »Demonc. Sprito krasne igre v docela prenovljeni dvorani je pričakovati prav obilne udeležbe.

Kranj. Vlom v rožnensko cerkev. Neznani vlomilec je skušal vlomiti skozi okno v rožnensko cerkev. Odrtnal je že ležečo mrežo, ubil žipo in se skušal splaziti v notranjost cerkve. Pri delu ga je opazila sosedni hiši stanujoča sluškinja, ki je poklicala nekaj fantov, ki so vlomilca ujeli in šli po policijo. Vlomilec je nek brezposelni iz Hratske.

V križ na Storičtu je udarila strela. Kranjski turisti, ki so ono nedeljo bili na vrhu Storičta, so opazili, da leti evharistični križ ožgan na tleh. Zaradi hude nevihte, ki je divjala prejšnji teden po planinah, je strela zrušila križ in ga skoraj usidila. Načrti vrli planinci so sklenili, da bodo čim prej postavili nov križ in sicer še večjega in bolj veličastnega.

Ziberie. Posestniku Andreju Mrlaku je 9. oktobra pogorel velik živinski hlev s senom za 15 glav živine. Gašenje ni bilo uspešno, ker stoji do-

mašja na samotnem kraju in niso mogli gasilci pravočasno na kraj požara. Ogenj je nastal na ta način, da je nekdo vrgel cigaretni ogorek v stelo. Polovico požarov bi bilo manj, ko bi ljudje namesto cigaret kadili raje pipo, kakor so naši občani delali.

Stari trg pri Ložu. Na misijonsko neželjo 22. oktobra bo cerkveni sbod na Križni gori. V soboto, na predvečer, litanije in spovedovanje. V nedeljo ob 7 sv. maša in govor. Romarji, prijatelji sv. Križa, vabljeni.

Raka pri Kriškem. Na Gmajni je končala življenjski tek Alojzija Metelko. Davica, ki ponovno ogroža našo mladino, pa je v prejšem tednu ugonobila dvoje mladih življenj. Večni mir! — »Domoljub« je že opetovano opozarjal svoje čitatelje, naj ne nasedajo vsakovrstnim klevetam, ki jih širijo a prav prozornim namenom ljudje, katerim pride vse prav, da le rušijo slovensko skupnost. Dajmo to že upoštevati, pa ne bo šlo podobnim elementom žilo tako v klasje.

Kriška vas pri Višnjem gori. V sredo, dne 11. oktobra je umrl nagle smrti najstarejši mož Dolenjske g. Janez Erjavec p. d. Jernez oče v 92. letu starosti. Bil je vzor poštenega in marljivega človeka. Do zadnjega je opravljal skoro še vsa dela. Nепretregoma skoni 35 let je bil župan, bil je tudi porotnik pri tedanjih sodiščih. Imel je do zadnjega zelo dober spomin, spominjal se je dogodkov preko 70 let nazaj. Kot veren človek je bil naročen od početka na Domoljuba, katerega je vedno tudi sedaj do zadnjega vsega prebral. Veliko je vedel in tudi veliko sveta je prebodel. Bil je na vseh božjih potih, samo na Sv. Višnjih je bil 15krat in to velikokrat poš. Za evharistični kongres je bil tudi v Ljubljani. Nikoli v življenju ni ne pil in ne kadil. Ob priliki birme v farai cerkvi so jih pokojni nadškof Jeglič počastili z obiskom, ko so prišli ogledat si podružnico v vasi. Življenje je sklenil dobro pripravljen za večnost. — V isti vasi je umrl Matija Zupančič p. d. Lazarjev oče v 77. letu

tudi ni mogel biti predan z drugimi jetniki in gotovo še doslej vesla na galeji. Ženski sta v obupu izgubili vsako nado in sta že celo nehali nadlegovati me. Jaz pa, ki sem se pravkar vrnil in vidim njuno neulotažljivo boleost, ne morem tega prenesti, da se ne bi vendarle lotil kake rešitve. Ti si tam blizu in si, kakor vem, sklenil pobratimstvo z mnogimi murši. Pošiljam ti torej ženski, ti pa jima pomagaj. Piotroviču bo v kratkem odpotoval. Daj mu liste za pobratimvo. Jaz namreč ne morem pisati ne vezirju ne kanu, ker mi nieta naklonjena; razen tega pa se bojim, da ne bi z ozirom na moj list smatrala Boskega za kakšno preimenitno osebo in ne bi zahtevala previsoke odkupnine. Piotroviču priporočilo zadevo prav posebno in mu zapovej, da naj se ne vrne brez Boskega, ter vzprezi vse pobratimvo. Čeprav so pogani, vendar vedno zvesto drže prisego, do tebe pa imajo najbrj velik respekt (spoštovanje). Stori slednjič, kar hočeš; pojdi v Raško, objubi, da ga zamenjaš za tri imenitnejše moše, da se le Boski napoljed vrne, če je živ. Nihče bolje ne pozna vseh načinov kakor ti, saj si, kakor slišim, že sorodnike odkupoval, Bog te blagoslovi, jaz pa te še iskreneje vzljubim, ker se mi neha srce trgati. O tvojem gospodarstvu v Hreptovu sem slišal, da je tam že mirno. To sem pričakoval. Le na Arbo pazi. De publicis (v javnih zadevah) ti pove vse gospod Boguš. Od vlaške strani za božjo voljo pridno vlecite na ušesa, zakaj brčkone pride nad nas velik nval. Priporočajoj tvojemu srcu in prizadevnosti gospo Bosko. beležim itd.

Gospa Boska je med šitanjem lista nepretrano jokala, Zoša pa ji je pomagala. dvigajoč svoje modre očke proti nebu.

Preden pa je Mihael končal, je že pritekla Baša, preoblečena v žensko obleko. Ko je videla solze v obeh žensk, je zabela skrbno povpraševati, za kaj gre. Zato ji je gospod Mihael še enkrat prečital hetmanov list, ona pa je pasljivo poslušala in takoj navdušeno podprla hetmanovo in gospe Boske prošnjo.

»Zlato srce ima gospod hetman!« je zaklicala, objemajoč moša, »pa tudi mi se ne pokašeno slabše. Mihalek! Gospa Boska se pomudi pri nas, dokler se moš ne vrne, ti pa ga v treh mesecih sprovedi s Krima. V treh, ali v dveh, kaj, ali ni res?«

»Ali pa jutri ali v eni urici jo je podržil gospod Mihael.

Tu se je obrnil h gospe Boski: »Kakor vidiš, gospa, je pri moji čeni sklep hiter.«

»Naj jo Bog za to blagoslovi!« je ponovila gospa Boska. »Zoša, poljubi roke gospe poveljnikov.«

Ali gospa poveljnikova ni mislila na to, da bi si dala roke poljubiti, pač pa sta se še enkrat z Zošo objeli, ker sta se, ne da bi vedeli kako, mahoma vzljubili.

»Na posvet, gospodje!« je zaklicala. »Na posvet, na posvet, pa živo!«

»Živo, ker gori glavat!« je zamrmral gospod Zagloba.

A Baša, potresajoč s plavim šopom: »Ne gori glava meni, pač pa tema gospeina srce od bolečine!«

»Nihče se ne protivi tvojemu šestitemu menu,« je rekel Volodijovski. »treba je le najprej slišati podrobno poročilo gospe Boske.«

»Zoša, povej vse, kako je bilo, zakaj jaz od solza ne morem,« je rekla matrona.

Zoša je pobesila oči in jih popolnoma zakrila s trepalnicami, potem je kot višnja zardela: ni vedela, s čim bi zabela, in zelo srčno je bilo, da mora govoriti pred tako številno družbo.

Gospa Volodijovska pa ji je prišla na pomoč: »Zoška, pa kdaj so zajeli gospada Boskega?«

»Pet let je temu, šestdeset sedmega leta,« je odgovorila s tankim glaskom Zoša, ne da bi dvignila svoje dolge vejice s oči.

starosti, ki je bil tudi župan. Bil je pošten, marljiv in krščanski mož. Bog jima daj večno plačilo.

Naklo pri Kranju. Prejšnji teden je bil zelo dobro obiskan sestanek JRJ in MJRJ za občino Naklo. Sestanek je bil v dvorani stare šole. Na sestanku je govoril o notranje in zunanjepolitičnem položaju dr. Anton Megušar iz Kranja. Glede notranjepolitičnega položaja je v glavnem poročal o sporazumu. Za mladino je govoril predsednik MJRJ za kranjski okraj Ciril Murnik iz Kranja. Udeleženci so s pozornostjo sledili izvajanjem govornikov in pokažali, da stoji tudi občina Naklo strnjena v Ko-roševnem taboru in da svojemu voditelju po polnoma zaupa pri vodstvu naše politike.

Golnik. V noči med sredo in četrtkom je okoli 11 nenadoma začelo goreti pri posestniku Kalanu Francetu, po domače pri Bukovniku. Začela so goreti gospodarska poslopja, ki so obstojala iz hleva, šrambe za vozove in skednja. V prostorih je bilo polno sena, slame in listja, kar je povzročilo, da se je požar silno hitro širil. Zdravilišče na Golniku je takoj obvestilo gasilske čete. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Naklega, Trstenika, Kranja in Križ. Delo gasilcev je silno oviralo pomajkanje vode. Vendar so gasilci preprečili, da ni zajel požar zraven zidane hiše. Vse okolišine pričajo, da je zanetila požar maščevalna roka. Kalan trpi znatno škodo, ki znaša kakih 100.000 din in je le deloma krita z zavarovalnino. Na vsi srečo se je reševalcem posrečilo rešiti iz hleva vsaj živino in da je pogorela le stavba z orodjem, ki ga ni bilo mogoče rešiti.

Preddvor. Prejšnji teden je maščevalna roka zažgala kozolec Lombarju Jožetu iz Spod. Bele št. 10. Ogenj je izbruhnil ponoči in usidil kozolec. Škoda znaša 3000 din. Zločina sta bila osumljena dva iz bližnje okolice, ki sta bila aretirana in oddana okrajnemu sodišču v Kranju v nadaljno preiskavo.

Tričje. Pretekli dni je bil občni zbor tričjskega okrožja Fantovskih odsekov. Navzočni so bili skoraj vsi zastopniki odsekov. Zvezo FO je zastopal ravnatelj dr. K. Capuder, ki je imel tudi daljši govor. Pri volitvah je bil izvoljen ponovno stari odbor z majhni spremembami.

Besnica nad Kranjem. ejšnji teden so besnopisi poročali o roparskem napadu na mizar-skega pomočnika Retarja Jožeta iz Zg. Besnice. Ko se je vračal iz Kranja domov, ga je neznanec napadel v bližini kolodvora Sv. Još.

tem vitezom, zakaj če ne bo znal on pomagati, ne bo znal nihče!«

Po teh besedah se je gospa Boska zares vrgla na kolena, lepa Zoša pa se je ravnala po njenem zgledu. Bridke solze so zalile obe in začeli sta klicati:

»Reši, vitez, imej usmiljenje s sirotami!«
Truma častnikov se je radovedno približala, ko je videla klečeči ženski, zlasti pa, ker je potegnuta njih oči nase lepa Zoša. Mali vitez pa je, ves zmeden, začel vzdigovati gospo Bosko in jo posajati na klop.

»Za božjo voljo,« je govoril, »kaj delaš, gospa? Saj bi moral prej jaz poklekniti pred teboj kot veljavno žensko. Govori vendar, gospa, v čem ti morem izkazati svojo pomoč, in kakor je Bog v nebesih, ne bom se mudil!«

»On bo to storil, tudi jaz bom od svoje strani pomagal! Zagloba sumi! Zadoosti več, gospa!« je zaklical stari bojevnik, ki so ga ganile solze žensk.

Tedaj je gospa Boska pomignila Zoši, ta pa je hitro potegnila izza pasa list in ga podala malemu vitezju.

Ta je pogledal na pismo in rekel:
»Od gosпода hetmana!«

Nato je raztrgal pečat in začel šitati:

»Meni zelo mili in ljubljeni Volodijovski! Po gospodu Bogušu sem ti poslal svoj odkritoserčni afekt (ljubezen) in navodila, ki ti jih gospod Boguš personaliter (osebno) obrazloži. Zdaj pa, bri ko sem po naporih obstal v Javorovu, pride takoj druga zadeva. Ta pa mi je zelo pri srcu, fu sicer zaradi naklonjenosti, ki jo imam do vojakov; že bi le-le pozabil, bi tudi Gospod Bog mene pozabil. Gosпода Boskega, zelo častitega viteza in najmilnejšega tovariša je pred nekaj leti pod Kamencem zajela or'na. Njegovo ženo in hčerko sem v Javorovu pritisnil na svoje prsi, njima po srce plača, oni za molčem, tej za očedom. Pisal sem preko Piotroviča gospodu Zlotnickemu na Krim, da bi tam Boskega povsod iskali. Verjetno je, da so ga tudi našli, a Tatarji so ga skrili, zato

O Poljaki in o Poljski

Narod.

Poljaki so zahodnoslovanski narod Poljski narod je nastal v 10. stoletju na ta način, da se je strnilo več sorodnih slovanskih plemen (Poljani, Vislaci, Mazovčani in Harvati (Lehi) itd. v višjo enoto. Skupno število Poljakov je l. 1931 znašalo 28 milijonov. Delijo se na severne in južne. K severnim se prištevajo rodovi Mazovcevc, Katubov, Kujavcev in Podlescevc, k južnim pa Krakoviaki, Podkali in Gorali. V mesah predseptembere poljske države jih je približno 22 milijonov, v Nemčiji 850.000, na Litvenem nekako 80.000, v Rusiji en milijon, v nekdanji Češkoslovaški največ 120.000, na Francoskem jih je bilo l. 1926. 400.000, v Severni Ameriki 3.200.000, v Južni Ameriki pa približno 250.000.

Severna Poljska je akoraj izključno poljedelska, v južni je pa poleg poljedelstva važno tudi pašništvo in precej industrije. Važna je domača obrt (tkalstvo, lončarstvo in lesorezbarstvo).

Poljska kmečka hiša.

Trdni temelji poljskega naroda je njegov zdravi kmečki stan. Hiše poljskih kmetov so ali iz ila ali iz lesa (»bronare«), njihove strehe pa iz slame ali trtičja, samo Gorali v Karpatih imajo strehe in tla iz lesa (desk). Hiša je navadno postavljena tako, da gleda slame proti cesti (ulici). Po sredi jo deli veža na dva dela. V veži sta tudi shramba in ognjišče s krušno pečjo. Proti cesti je sijajna soba, proti dvorišču pa soba, v kateri prebivajo in delajo. Gospodarski prostori (kašča, hlevi in skedenj) so ob dvorišču.

Poljska vas.

Poljske vasi so po večini cestne vasi. V prej pruskih predelih imajo ozke ulice in hiše so sezidane iz kamna, v prej ruskih pa imajo široke netlakovane ulice in hiše so »bronare«, zadržaj so stene enobarvno popleskane. Slamnatne strehe so mnogokrat vzorčaste, slemena pa bogato okrašena. Poljski Gorali in maloruski Huculi v Karpatih imajo lesene koče brez dimnika. V ravnem predelu imajo maloruske vasi značaj skupinske vasi;

poedine kmetije ločijo plotovi. Belorusi v severno-vzhodnem delu predseptembere Poljske imajo cestne vasi, ceste pa krasijo drevoredi topolov.

Poljska mesta.

Poljska mesta so različnega izvora. Nekatera so že v srednjem veku ustanovili Nemci-kolonisti, zato imajo deloma poleg poljskih tudi stara nemška imena, druga so se v novjšem času na industrijski podlagi razvila iz valj (n. pr. Lodž). Rusi so sezidali nekaj mest po čisto shematičnem načinu (n. pr. Baranoviče).

Poljski folklor.

Poljska narodna noša je še veskoz živa, iz domoljuba jo nosi tudi poljsko plemstvo (slahita). Za to nošo sta posebno znatni zgoraj štirioglasta čepica »rogatka« in sukinja »su'anaka«. Zenska noša (naglavna ruta, krilo z životecem in predpasnik) prav posebno ljubi žive barve in pisanost ter je bogato izvezena. — Poljaki so jako pobožni, posebno častijo Marijo (Mali božja Censtohovka in Ostrobranska), sv. Petra in domače svetnike: sv. Kazimira, sv. Stanislava itd. — Zelo gojijo svojo narodno glasbo in radi plešejo narodne plesce (polko, mazurko itd.).

Poljska.

Poljska država (Rzeczpospolita Polska) je od l. 1918. do letošnjih septemberekih dogodkov merila 386.390 kvadr. km in je l. 1931. štela 32.000.000 prebivalcev. Njeni glavni zemljepinski deli so: severno od dolnje Visle (pod Varšavo) in od Narave se dviga Severnopoljsko gričevje. Posebno na vzhodu je zelo peščeno; nerodovitno in pueto. Južno od njega sega do Pilice in Vjprza Srednjepolska ravnina. Varta, Visla in Bug jo delijo na več delov. Najbolj rodovitni njen del je Kujavije, ker ima črno prst. Južno od tega dela se vleče od Šlezije do Visle Južnopoljska planota ter se nadaljuje v Lublinsko gričevje, južno Volinijo in Podolsko planoto. V zahodnem delu je bogata na rudah. Največjo dolžino od njega v Lyei gori. Ta del je jako rodovitna, posebno tam, kjer je hrliha. Med Južno poljsko planoto in Karpatse se je vrisila Galicijska nižina, na jugu so pa Karpati, podaljšek severnih Alp. V Visoki Tatři imajo vafegorski značaj.

Kako se je borila poljska mornarica

Poljsko poslanstvo v Parizu je objavilo nekaj podatkov o borbah male poljske vojne mornarice. Ze prve dni se je razvila pri Helu borba med enim poljskim rušilecem in enim minonoscem ter 5 nemškimi rušilci. V bitki je bil eden nemških rušilevcv potopljen. V naslednjih dneh je 8 nemških vojnih edinic napadlo poljske enote. Tudi v teh bitkah je bil en nemški rušilec potopljen, eden pa poškodovan. Tretji dan so bile poljske edinice napadene od 21 nemških bombnikoc. Pri tej priliki je edino protiletalsko letalo zbrlo 7 nemških letal, ostala letala pa so se odstranila. Poljaki pa so izgubili svojega minonosca. Naslednji dan so Nemci potopili tudi poljskega rušilca. Casopisi objavljajo tudi izjavo angleške admiralitete, da so trije poljski rušilci namreč »Grom«, »Blisk« in »Galeb« ušli iz Baltijskega morja in se pridružili angleški mornarici, kjer sedaj opravljajo svojo službo.

Kako pri nas in kako drugod

Po podatkih za šolsko leto 1937-38 obstoji v Jugoslaviji 765 razredov z nemškimi osnovnim poukom, katere obiskuje 38.209 nemških otrok. V teh razredih poučuje 724 učiteljev, od katerih je 507 Nemcev. Nadalje se vrši pouk v nemškem jeziku v petih meščanskih šolah in to v nemški zasebni šoli v Belgradu, v protestantski zasebni meščanski

šoli v Zagrebu, v zasebni meščanski šoli v Novem Vrbasu, v državni mešani meščanski šoli v Apatinu (trije nemški oddelki) in v državni meščanski šoli v Beli Crkvi. V preteklem šolskem letu je obiskovalo te meščanske šole 675 nemških dijakov. V teh šolah poučuje 62 učiteljev, od katerih je 15 iz nemškega rajha. Nemci imajo zatem zasebno učiteljske v Novem Vrbasu s 95 dijadi in 14 profesorji in štiri razrede državne gimnazije v Novem Vrbasu s 97 dijadi. V začetku letošnjega šolskega leta so bile odprte nekatere nove nemške osnovne šole. Nemci zahtevajo letos tudi ustanovitev popolne nemške gimnazije.

Koliko Slovencev

živi v Jugoslaviji

Iz Splošnega državnega letopisa za l. 1931 priobčujemo sledeče podatke. Za primerjavo pa navajamo tudi še podatke za leto 1921, tako da bo slika popolnoma točna.

	Štetje 31. I. 1921	31. III. 1931
dravska banovina	958.109	1.077.679
drinska banovina	3.471	3.228
donavska banovina	8.027	3.984
moravska banovina	1.890	2.437
primorska banovina	1.108	2.155
savska banovina	43.468	34.765
vardarska banovina	266	1.621
vrbska banovina	1.632	1.045
zetska banovina	736	2.143
uprava mesta Belgrada	1.470	6.308
	Število 1.019.997	1.135.410

S samokresom v roki je zahteval od njega denar. Rotarja je neznanec zadel s kroglo prav v čelo in ga nato zavlekel v Savo. Ko je Rotar prišel k zavesti, je zlezal nazaj na cesto in zopet padel v nezavest. Našli so ga ljudje in spravili do zdravnika v Kranju, ki je odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnišnico. Tam so zdravniki upali, da ga bodo rešili, toda nastopile so komplikacije in Rotar je pred nekaj dnevi podlegel poškodbam. Roparja doslej še niso dobili.

Škofja Loka. Pretekli teden sta se mudila v Škofji Loki profesorja Lojze Potočnik iz Kranja in Dobrovoljec iz Maribora. Ko sta hodila po cesti, ki vodi iz Škofje Loke proti Zabnici, sta privozila vsak z ene strani poštni avto in kamijon. Poštni avto je vozil sredi ceste, kamijon pa pravilno po desni. Ker sta se avtomobila srečala prav na ovinku in se v zadnjem trenutku izognila drug drugemu, je kamijon zavozil močno na rob ceste in zbil oba profesorja, ki sta se nezavestna zgrudila v občestni jarek. Prof. Dobrovoljec je dobil težke notranje poškodbe, zlomljeni ima nogi in nastopil je tudi živčni zlom, tako da so ga morali zvezati. Prof. Potočnik je dobil nekoliko lažje poškodbe po prsnem košu in po nogah. Oba se zdravita v vojaški bolnišnici v Ljubljani. Kot smo izvedeli, se je stanje obeh profesorjev precej izboljšalo. Zelimo obema gospodoma profesorjema, da bi čim prej okrevala.

Ceranače. — Pretekli mesec je umrl 20-letni fant Feliks Cibašek, po domače Goriškov iz Ceranač. Bil je dober fant, katerega so imeli radi domači in sosede. Bil je zvest član Fantovskega odseka in Prosv. društva. Na njegovi zadnji poti so ga spremlili fantje v krojih. Prav hvalečni smo pa tudi je ženskemu FO, ki je prišel s praporom na pogreb. Težko ga bo do pogrešali domači, katerim je bil v veliko oporo, prav tako ga pogrešala ceranaški FO in pa Prosvetno društvo. K večjemu počitku smo položili tudi Marijo Merčun iz Nadgorice. Bila je zvesta in pridna članica dekliske Marijine družbe. Naj jima sveti večna luč. — Fantovski odsek Ceranače je tekmoval z odsekom v Grobljah in pa z odsekom na Ječici. Vabimo poštene fante, da se pridružijo našemu Fantovskemu odseku.

Velike Lašče. Preteklo sredo so na župnijskem pokopališču v Vel. Laščah pokopali 77 letnega Zabukovca Antona, posestnika na Jakičevem. Pokojnik je bil oče devetih otrok, dolgoletni naročnik »Domoljubca« in drugih katol. časopisov. Naj v miru počiva! Ostalim naše sožalje!

Podzemelj. Preteklo nedeljo je doživela naša župnija nenavadno slavje. V srečni družini zidarja Macele Janeza iz Zemlja št. 33, se je rodil deveti sin. Za to redkost je botroval pri krstu Nj. Vel. kralj Peter II. Zastopal ga je podpolkovnik Janko Ahačič iz Ljubljane. — Prejšnji mesec nas je zapustil naš nadvse ljubeznivi gospod kaplan Maté Franc, ki si je s svojo dobroto pridobil srca faranov. Odsel je na novo službeno mesto za župnega upravitelja v Mozeli pri Kočevju. Dve leti je bil med nami, a nam se zdi, da je vse prehitro minilo. V slovo smo mu priredili akademijo. V imenu faranov se je poslovil gospod župnik. Poslovilo so se tudi fantovska in dekliska kongregacija, kakor tudi prosvetno društvo in fantovski odsek. Naj Vas, gospod župnik, roka Vsemogočnega tudi v novi župniji blagoslovlja! — Minuli mesec je zapustila solzno dolino v 77. letu starosti Zunič Ana iz Vranovič. — Te dni smo opazovali jate naših stovk, ki so na poti na jug počivale v naših krajih. — Za Martinovo pripravila izobraževalno društvo v Podzemlju lepo igro.

† V Ribnici je umrla dne 16. t. m. ob pol 12 gospodična Bobek Marijanica, sestra g. p. (Vladimirja, frančiškan, vikarja pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Pogreb blagopokojne gospodične bo v sredo 18. oktobra.

RADIO LJUBLJANA

Cetrtek, 19.: 7 plošče, 7.15 Napovedi, poročila, 18 Pester epod Rad. orkestra, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19. Nac. ura, 20 Spominiki večer Simona Jenka, ob 30 letnici smrti. — Petek, 20.: 7 Plošče, 11 Solska ura, 18 Zenska ura, 19.20 Nac. ura, 19.50 Delo akademske skupine SPD. — Sobota 21.: 7 Plošče, 17 Otročka ura, 18 Rad. orkester, 18.40 Narodoslovne vrednote slov. božjih potov, 20.30 Sveti Birokracij: Veseli in žalostne iz življenja Jake Smodlake in njegovih. — Nedelja 22.: 8 Plošče, 10 Verski govor, 10.15 Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, 17. Kmet. ura, 19.20 Nac. ura: Prvi naš književni časopis. — Ponedeljek, 23.: 7 Plošče, 18 Zdravstvo: Higijena mladostne dobe, 18.40 Slovstveni spomeniki: Primorska v stoletju reformacije, 19.30 Nac. ura. — Torek 24.: 7 Plošče, 11 Sol. ura: Kaj morajo vedeti otroci o obrambi proti zračnim napadom, 18 za naše deželane, 18.40 Stari štajerski gradovi, 19.30 Nac. ura. — Sreda 25.: 7 Plošče, 18 Mladinska ura, 18.40 Kmet in gruda, 19.20 Nac. ura, 30 Cerkvni koncert.

Seznam

izžrebanih števil loterije na Ptujski gori.

A. Glavni dobitki:

Štev. 19805, 4555, 5007, 27354, 14455, 4865, 12028, 9488, 13192, 1892, 13942, 26588, 1557, 4952, 10126, 7265, 28517, 30851, 3597, 50216, 10535, 13260, 26707, 7486, 24764, 10593, 16760, 15226, 22568, 13025, 18066, 30006, 27286, 8787, 19341.

B. Ostali dobitki:

Štev. 10, 30, 221, 547, 602, 1189, 1253, 1263, 1336, 1416, 1444, 1707, 1760, 1791, 1837, 1890, 1915, 2113, 2260, 2317, 2322, 2356, 2479, 2517, 2541, 2602, 2615, 2696, 2784, 2846, 2949, 3025, 3418, 3782, 3814, 3856, 3879, 3896, 3921, 4076, 4199, 4235, 4562, 4594, 4557, 4599, 4663, 4748, 4761, 4842, 4977, 5094, 5125, 5165, 5285, 5417, 5549, 5588, 5594, 5694, 5785, 5931, 5945, 5978, 6001, 6065, 6097, 6357, 6377, 6491, 6599, 6601, 6635, 6693, 7196, 7262, 7280, 7364, 7497, 7921, 7557, 7570, 7599, 7625, 7629, 7662, 7701, 7759, 7924, 7946, 7982, 8146, 8303, 8508, 8649, 8684, 8698, 8817, 8864, 9156, 9458, 9647, 9654, 9718, 10006, 10189, 10206, 10378, 10471, 10687, 10766, 10776, 11041, 11322, 11335, 11374, 11642, 11830, 11990, 11933, 11993, 12037, 12168, 12399, 12446, 12451, 12562, 12785, 12817, 12828, 12835, 12917, 13041, 13076, 13215, 13639, 13714, 13818, 13923, 14101, 14154, 14185, 14191, 14357, 14359, 14658, 14695, 14905, 15238, 15250, 15271, 15398, 15466, 15721, 15832, 16138, 16140, 16229, 16354, 16356, 16418, 16432, 16433, 16542, 16605, 16676, 16848, 16966, 16992, 17152, 17191, 17708, 18468, 18602, 18658, 18784, 19265, 19286, 19351, 19361, 19440, 19990, 20015, 20106, 20117, 20158, 20419, 20529, 20923, 20999, 21137, 21284, 21292, 21316, 21447, 21561, 21704, 21719, 21776, 21795, 21801, 21932, 21937, 21951, 21962, 22117, 22430, 22464, 22476, 22838, 22933, 23106, 23143, 23183, 23404, 23414, 23450, 23609, 23726, 23728, 23982, 23986, 24013, 24356, 24438, 24779, 24917, 25004, 25489, 25499, 25612, 25639, 25649, 25799, 25940, 25987, 26048, 26078, 26132, 26171, 26174, 26177, 26189, 26244, 26493, 26558, 26559, 26642, 27035, 27046, 27150, 27173, 27229, 27246, 27272, 27414, 27450, 27595, 27839, 27880, 27942, 28014, 28175, 28256, 28324, 28360, 28374, 28430, 28474, 28829, 28882, 28904, 28937, 29194, 29240, 29283, 29534, 29560, 29745, 29764, 29865, 29995, 30008, 30010, 30065, 30104, 30109, 30157, 30329, 30342, 30382, 30395, 30450, 30469, 30565, 30610, 30650, 30994, 30997, 16992.

Dobitki se morajo dvigniti pri župnijskem uradu na Ptujski gori v roku štirih tednov, po tem roku zapadejo v korist cerkve.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posiml. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljubac« pod številko 10392

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljubac« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov ostroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Stavbne parcele

naprodaj po 45 din kv. m nasproti šole na Šmartinski cesti. Več se polzve Vidovdanska cesta 9.

Čevljarskega vajenca sprejme Jeraj. Zapozge - Smednik.

Hlapca

h konjem, zanesljivega in poštenega, sprejem. V ponudbi navesti dosežane službe. Martin Plut, Crnomelj

Hmelove štange

kupujem. Martin Cesa, Radmirje - Savinjska dolina.

Gepelj

dobro ohranjen, poceni napredaj. Zibert Franc, Suha 8, Kranj.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Presekerju - Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Šivalni stroji

Partija konkurznega nakupa prav: poceni napredaj pri »PRO-MET« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldne ogled.

Hlapce

priden, vajen konj in vsega poljskega dela, dobi takoj službo. — Naslov v upravi »Domoljubac« št. 10543.

Srbske srebice

rdečega križa in tobacne, ratno šteto, kupim. Ponudbe v upravo »Domoljubac« pod »Tudi druge« št. 15998.

Hlapca in dekle

za vsa kmečka dela sprejme takoj Semraro, Tomačev 24.

Prodaj

hruškov in orehov les. Naslov v upravi pod št. 16519.

Kravo

z drugim teletom, dobro mlekarico, stenedolko, prodam. Zagar, Rudnik 5, Ljubljana.

Slamozernico

rabljeno, dobro ohranjeno, kupim. Matevž Pikec, Brezovica 3 p. Ljubljani.

Vajenca in pomočnika

za čevljarsko obrt takoj sprejme Jamnik Jožep, Podreče, posta Smednik.

Vajenca

za pekovsko obrt sprejmem z vsjo oskrbo. — Naslov v upravi »Domoljubac« št. 16487.

Dobro kravo

z teletom prodam. — Brank, Prebačev 35, 8. Kranj.

Zrebico

stare 5 mesecev, prodam. Meza, Crna vas 155, Ljubljana.

Preklie

Marija Marki preklieujem, kar sem izreklia o Bradašku Antonu, vas Hrib, da hodi otroke čakati in pretepat, kar pa ni resnica.

Pastirja

od 15 do 14 let sprejem. — Demšar Ivan, Slape 18, D. M. Polje.

NAZVANILA

Koledar Kmečke zveze za l. 1940 je te dni izšel. Ima nad 300 strani izbrane vsebine, lične oblike, platnice vezane v platno, svinčnik, ter vse ono vsebino, kakor lani in še nešteto novih stvari, kot na pr: vse zapisnike za kmetijsko knjigovodstvo (na najboljšem papirju), kmetijsko strojništvo, popolne mere tesanega lesa v kub. metrah in čevljih (kubikih), tabele za izračunavanje žive teže živine in stojičega lesa — gozdov, telefonske številke in naslove vseh, za kmeta važnih uradov in ustanov v Sloveniji, pouk, kako se te-

lefonira in kako oddajajo brzojavke, obrestne račune, najrazličnejša navodila za vse panoge gospodarstva itd., itd. in še več praznega papirja kakor lani. V koledarju ni nobenega članka, nobene nepotrebne navlake, pač pa vse, kar slovenski kmet vsak dan rabiti Svetujemo vsem kmetovalcem, predvsem pa članom Kmečke zveze: Nabavite si letos koledar Kmečke zveze prav vsil Morda Vam bo moral služiti več let kot nepogrešljiv gospodarski priročnik. Opozorjamo ponovno, da ga bomo mogli po napovedani ceni — samo 10 din — dati samo onim, ki ga bodo naročili skupno in pravočasno, najbolje potem Krajevni kmečkih zvez! Lani je naklada pošla že v decembru, zato se mnogi ostali brez nje! Pohitite letos z naročili, dokler je koledarček v zahtogi. Pri naročilih posameznih izvodov stane koledarček s poštnino vred 12 din. Naročila nastavljajte na naslov: Kmečka zveza v Ljubljani, Tyrševa c. 38 (Zadružna zveza). V prodaji bodo koledarčki tudi v knjigarnah in papirnih trgovinah po mestih. Cena v knjigarnah je 12 din.

Najboljše sredstvo proti boleznem svetje (ferš) in boleznem obolenjem pri strocih je količno mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri vročini in zastavljenih rnah, oparjenih, turk, klajh in drugih boleznih poškodovanih.

Dobí se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga lekarna

DR. OBLAK, Št. Vid nad Ljubljano

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsek kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje še 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 saz. 6 din, po pošti 12 din, 3 sav. po pošti 24 din, 4 sav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pism. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa prodaja Redin vsaka trgovina.

† Dne 8. oktobra 1939 ot 23.30 je v 74. letu starosti zaspal v Gospodu naš dobrí oče, odnočno tati in dedek

Bazilij de Cecco

opekarski mojster.

Furlanska ravnina v San Daniele mu je postala sibelko in dajala sonca in sveža njegovim otroklim letom, pri stricem, dekanu; fantovska leta je preživel pri starih v svetuju Marije talaotne v Leskovcu pri Krško in pri Njenem oltarju je sklenil zakon s Mikarjovo Nelejo, našo nepozabno mamo, ki mu je pred 16. leti odšla pripravljat prostor v nebesih; bramen moških-odetovskih skrbi mu je 27 let pomagal nositi sv. Marko v Cerkljah ob Krki, a večer življenja mu je potekal pod avonom sv. Marijete na Prežganju pri Litiji, kjer amo ga 12. oktobra položili k večnemu počitku.

Prijatelji in znanci, prouimo, molite za pokoj njegove duše!

Vsi pa, ki ste v naš bóli sočustvovali z nami, osebno ali pismeno, vsi, ki ste ga spremlili na poslednji poti, sprejmite naše iskreno zahvalo. Bog Vam plačaj!

Valentin, v Kostanjevici, Marija vdova Šturmova, v Krškem, Frančka vdova Novakova, v Krki vas, Zani, na Vibrah, Zinca, trgovka in gostilničarka na Prežganju, France, vodja pisarne »Po božjem svetju v Ljubljani, Tonše, v Strugh, Polde, na Pristavi, Tonška Galetova v Veršah, Lojze, banovin, cestar na Prežganju, Anica, gospodarica na Prežganju, otroci Janko Gale, zeti: Marija z. Nečemer, Franča z. Petrič, Marija z. Golobčič, Lojzka z. Zagar, sinabi: Adolf, Dragica; Tonška, Olga, Franček, Miška, Poldek, Jože, Minica; Franček - Bazilij de Cecco; Anica, Marijotica Šturm; Ladka, Janes - Pavol Gale, unki.

Zahtevajte povsod naš list!

»Domoljub« stane 88 din za celo leto, za izposojstvo 60 din. — Dopis in spise sprejema uredništvo »Domoljubac«, naročnino, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljubac«. — Oglasi se razlašunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04, izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kolišek. — Za Jugoslovanske tiskarne: Jože Kolišek.